

VERSLAG EN JAARREKENING VAN STICHTING BIJBELS MUSEUM 2020

BIJBELS
MUSEUM

**VERSLAG EN
JAARREKENING
VAN
STICHTING
BIJBELS MUSEUM
2020**

INHOUDSOPGAVE

I. BESTUURSVERSLAG

1. VERSLAG VAN DE DIRECTEUR/BESTUURDER 08

2. MISSIE 13

3. TENTOONSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN

KEES DE KORT I IKONEN 18

ZIE MIJ. DE BIJBEL IN 609 FOTO'S 20

DIT IS MIJN VERHAAL. JONGEREN OVER GELOOF, HOOP EN INSPIRATIE 15

OPEN CALL NIEUWE AARDE: DEEL JE VISIOEN 22

NIEUWE AARDE: 12 VISIOENEN 24

SLOTMAANDEN CROMHOETHUIS 26

VOORUITBLIK PROGRAMMERING 2021 27

4. COLLECTIE

ONTZAMELPROJECT TOEKOMST COLLECTIES BIJBELS MUSEUM 29

5. ARCHIEF

OPSCHONEN, ONTDUBBELEN EN OVERDRAGEN 34

6. MARKETING EN COMMUNICATIE

CORPORATE 37

TENTOONSTELLINGSMARKETING 39

PUBLIEKSBEREIK 41

DONATEURS 41

7. ORGANISATIE

CAFÉ A BEAUTIFUL MESS 42

VERHUIZING 42

MEDEWERKERS 44

CODES 45

DUURZAAMHEID 45

8. RAAD VAN TOEZICHT

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT 46

SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

EN (NEVEN-)FUNCTIES RAAD EN DIRECTIE 49

9. FINANCIËN

EXPLOITATIERESULTAAT, FINANCIERINGSMIX EN EIGEN VERMOGEN 52

BIJLAGE 1 OVERDRACHT COLLECTIES BIJBELS MUSEUM 54

BIJLAGE 2 OVERZICHT TENTOONSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN 56

II. JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2020 60

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020 62

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING 63

I. BESTUURSVERSLAG

1. VERSLAG VAN DE DIRECTEUR/ BESTUURDER

Het jaar 2020 was op verschillende manieren bijzonder voor het Bijbels Museum, vanwege de grote transitie; in 2020 kwam er een einde aan een periode van 45 jaar (1975-2020) waarin het museum in het Cromhouthuis aan de Herengracht te Amsterdam gevestigd was. Het museum pand werd door Stichting de Cromhouthuizen verkocht aan Stadsherstel Amsterdam, en het Bijbels Museum verhuisde in de zomer van 2020 naar een kantoorruimte aan de Nieuwe Herengracht. In de periode vanaf de zomer van 2019 tot eind juni 2020 heeft het Bijbels Museum zo goed als alle collectie overgedragen aan collega-musea en andere partners. In het voorjaar was het bedrijfs- en tentoonstellingsarchief al – geheel geschoond, ont dubbeld en geordend – overgedragen aan drie partners. Dit waren de geplande projecten en veranderingen. Ze werden in 2020 met veel daadkracht en tempo, en ondanks de beperkende maatregelen vanaf medio maart, binnen de deadlines en binnen budget uitgevoerd.

Dan waren er de ongeplande gebeurtenissen. Het Bijbels Museum werd, net als alle culturele collega's in het land, getroffen door het overheidsbeleid rond covid-19. Het maakte dat de tentoonstellingen op verschillende plekken in het land vanaf medio maart gesloten waren en dat een groot deel van het jaar bleven. Er werden tentoonstellingen eerder gesloten dan gepland, tentoonstellingen uitgesteld, en één tentoonstelling werd geheel *gecancelled*. Gelukkig kon eind september *Dit is mijn verhaal: jongeren over geloof, hoop en inspiratie* wel worden geopend in Museum Klooster Ter Apel, maar ook deze moest eerder sluiten dan gepland. De tentoonstelling *Kees de Kort | Ikonen* die medio december geheel was ingericht in Stadhuismuseum Zierikzee, kon vanwege de derde *lock down* niet worden geopend, en wacht op moment van schrijven – begin april 2021 – nog steeds op een openingsdatum.

Er was ook een programmatisch lichtpunt. Snel nadat de eerste *lock down* een feit was, initieerde het Bijbels Museum, in samenwerking met partners The Turn Club en de Westerkerk, een Open Call met als titel *NIEUWE AARDE: verbeeld je visioen*. Kunstenaars uit het hele land en werkend in verschillende kunst disciplines stuurden werk in. Het merendeel van de 261 ingezonden kunstwerken was van hoge artistieke kwaliteit. Een curerende

commissie koos daaruit 90 werken die *online* werden gepresenteerd, en twaalf werken die vanaf eind oktober tot medio december tentoon werden gesteld in de Westerkerk Amsterdam. Zowel voor de deelnemende kunstenaars, de museumbezoekers, de partners als voor de vrijwilligers die hielpen bij de openstelling van de kerk, was het een hoopgevend initiatief.

Op 1 juli verhuisde het kantoor van het Bijbels Museum naar de Nieuwe Herengracht 18, een verzamelgebouw voor sociaal-maatschappelijke en culturele instellingen van de Protestantse Diaconie. De kantoorruimte is ruim genoeg en wordt door het museum gehuurd. Hoewel het afscheid van het Cromhouthuis anders verliep dan gepland – bijna alle geplande activiteiten voor bezoekers en afscheidsbijeenkomsten voor medewerkers, vrijwilligers en relaties moesten worden geannuleerd – is het een zeer goede stap gebleken.

> [Bekijk hier de video van het afscheid van het Cromhouthuis](#)

Met de verhuizing nam het Bijbels Museum ook definitief afscheid van partner het Amsterdam Museum, met wie het sinds 2014 het Cromhouthuis programmeerde en exploiteerde. Vanaf januari 2017 tot 1 maart 2020 lag de verantwoordelijkheid voor exploitatie van het pand volledig bij het Amsterdam Museum. Het Bijbels Museum nam als laatste van de samengevoegde back-officetaken de ICT – die sinds eind 2016 onder verantwoordelijkheid van het Amsterdam Museum viel – weer in eigen handen. Het Bijbels Museum dankt directie en medewerkers van het Amsterdam Museum voor de jarenlange collegiale samenwerking.

Vanwege bovengenoemde transitie is het Bijbels Museum in 2020 volledig *lean & mean* geworden. Het heeft geen kosten meer voor onderhoud van een 'eigen' gebouw en evenmin voor de openstelling van het pand, zoals beveiliging, kassa, café en schoonmaak. Daarbij is het Bijbels Museum vanwege het afwijkende businessmodel niet meer afhankelijk van publieksinkomsten. Het Bijbels Museum bestaat dankzij de giften van bijna 8.000 donateurs, en werft voor de tentoonstellingen additionele middelen van fondsen en sponsors.

De donateurs bleven in 2020 gelukkig ruimhartig schenken, de fondsen toonden begrip voor de ontstane situatie met op last van de overheid gesloten exposities, en waren coulant inzake hun bijdrage aan de projecten die slechts gedeeltelijk doorgang konden vinden. De kosten voor tentoonstellingen in 2020 waren lager dan begroot, vanwege de vele beperkingen

en verschuivingen. Op deze manier heeft het covid-19-beleid van de overheid het Bijbels Museum in financiële zin minder geraakt dan de meeste collega-musea.

De tweede helft van het jaar stond in het teken van de tentoonstelling *NIEUWE AARDE: 12 visioenen* in de Westerkerk Amsterdam, waarmee we onder meer het 20 uur Journaal op zaterdagavond behaalden. Daarnaast werd een nieuwe huisstijl en aansluitend een nieuwe website ontwikkeld, in samenwerking met ontwerper Bureau OVERHAUS. De website is op 1 maart 2021 gelanceerd.

Ook op het gebied van governance en personeel waren er wijzigingen. Toen het jaar begon, was het museum juist overgestapt naar een 'raad van toezicht-model' met een directeur/bestuurder. Kees Mylanus trad eind 2019 toe tot de raad van toezicht. In april nam het museum afscheid van Sijbolt Noorda, die ruim 12 jaar voorzitter van het bestuur en de laatste maanden van de raad van toezicht was geweest, en van lid Cathelijne Boers, die 8,5 jaar als bestuurslid betrokken is geweest bij het museum. De dank aan beiden is groot voor alles wat zij voor het Bijbels Museum hebben gedaan, in vaak roerige tijden.

In de zomer van 2020 nam 'het Bijbels' afscheid van bijna alle vrijwilligers, die jarenlang 'op de vloer' in het Cromhouthuis hadden geholpen om de bezoekerservaring te optimaliseren. Enkele vrijwilligers bleven ook na de zomer betrokken bij het museum. De geplande reünie van oud-medewerkers en oud-vrijwilligers kon geen doorgang vinden vanwege de beperkende maatregelen voor groepsbezoek. Vanaf de zomer van 2020 bestaat het team van het Bijbels Museum uit drie betaalde krachten, enkele vrijwilligers, stagiaires en een grote groep zzp'ers die op projectbasis betrokken worden.

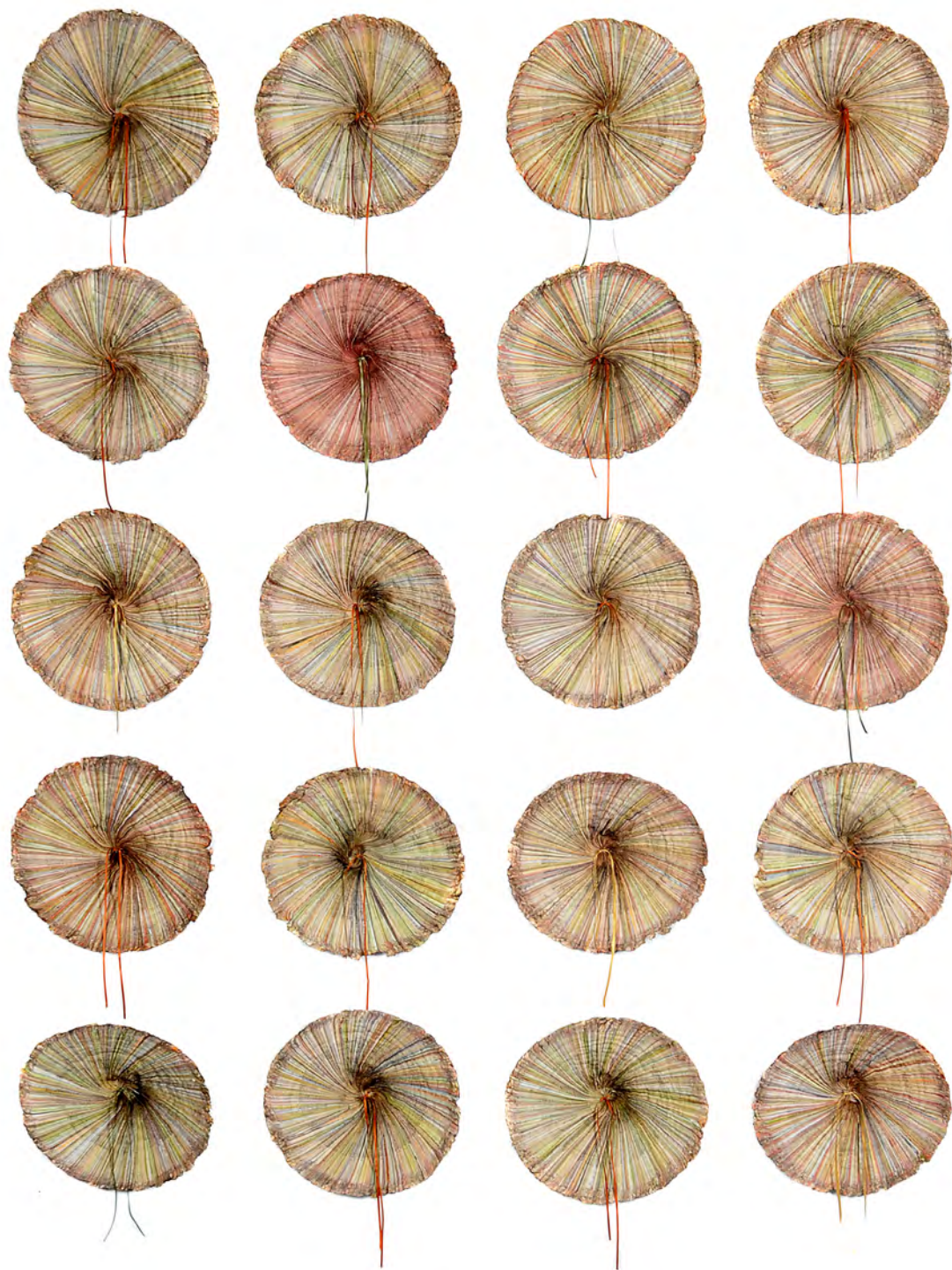
In financiële zin is het jaar goed afgesloten. Dit is in belangrijke mate te danken aan het gulle geefgedrag van de donateurs. Inclusief legaten bedroegen de donateursopbrengsten 158K, 3K meer dan was geprognosticeerd. Daarnaast zijn bijdragen van fondsen cruciaal voor alle tentoonstellingen die het Bijbels Museum initieert. Voor ieder project wordt een fondsenwerfcampagne uitgevoerd. Deze waren de afgelopen jaren succesvol. Daarnaast was een grote eenmalige dotatie van Stichting de Cromhouthuizen uit de verkoopopbrengst van het pand van groot belang. Deze werd in 2019 en 2020 overgemaakt aan het Bijbels Museum en was bedoeld om de transitiefase inclusief verhuizing goed door te komen en om middelen toe te kunnen

voegen aan de algemene reserves. In 2020 is er aanzienlijk bespaard op kosten, omdat vanaf medio maart het Cromhouthuis voor publiek gesloten was, er minder tentoonstellingen waren dan gepland en er vanaf 1 juli geen kosten voor onderhoud van het museum pand meer zijn. Na enkele jaren die financieel gezien niet eenvoudig waren, was het museum in 2019 en 2020 dan ook in staat toe te voegen aan de algemene reserves. Het Bijbels Museum heeft dan ook geen beroep gedaan op enige overheidsregeling in het kader van het covid-19-beleid.

De donateurs zijn en blijven van groot belang voor het Bijbels Museum. Het aantal donateurs neemt al jarenlang gestaag af vanwege natuurlijk verloop. Dit heeft tot bijkomend gevolg dat het Bijbels Museum geregeld legaten ontvangt. Het structurele donatievolume van actieve donateurs daalt echter ondanks de legaten jaarlijks. De reserves zullen de komende jaren dan ook van groot belang zijn.

In 2020 is er verder gewerkt aan de partnerschappen en het projectplan voor de nieuwe tentoonstelling *Tijd en Eeuwigheid. Poëzie in beeld en woord*, waarvoor in januari 2021 fondsaanvragen werden gedaan. Kortom: 2020 was een jaar vol transitie, die gezien de situatie in de wereld op 1 juli 2020 geen moment te vroeg was gerealiseerd. Terugkijkend zijn we dankbaar voor waar we eind 2020 staan. Voor 2021 staan er veel plannen en projecten gepland, waarvan een deel 'achter de schermen'. Het Bijbels Museum neemt op 1 januari 2021 een nieuw CRM-systeem in gebruik en gaat dan tevens werken met een nieuw boekhoudpakket. Er wordt het komende jaar meerjarenbeleid en nieuw donateursbeleid ontwikkeld. Zichtbaar voor bezoekers zijn de nieuwe website en het uitvoeren van een geheel nieuwe tentoonstelling op vier plekken in het land. Uiteraard is de blik naar komend jaar extra spannend omdat we nog niet weten wanneer onze tentoonstellingen weer open kunnen voor het publiek. Daarvoor zullen we geduld moeten opbrengen, want 'alles heeft zijn tijd'.

Carolien Croon
Directeur/bestuurder

Annita Smit, *Alles heeft zijn uur* (foto Anja Loepa)

2. MISSIE

Het Bijbels Museum wil voor deze tijd relevante verhalen delen met een zo groot mogelijk publiek. Verhalen die met zingeving te maken hebben en mensen inspireren. Over 'bezinning en bezieling' dus. We doen dat met reizende tentoonstellingen en activiteiten die we zelf of met coproducten ontwikkelen en produceren. We presenteren ons werk op verschillende plekken in het land samen met partners; in musea, in monumentale kerken en in publieke gebouwen bijvoorbeeld.

De tentoonstellingen hebben altijd een relatie met de Bijbel; met een Bijbelverhaal of een bijbels thema. Vaak raken ze aan het gedachtengoed van meerdere religies tegelijk. We nodigen geregeld kunstenaars uit om nieuw werk voor ons te maken. Met onze exposities willen we de bezoeker in het hart raken, zachtmoedig confronteren, inspireren en bemoedigen.

Dit is mijn verhaal in Academiehuis Grote Kerk te Zwolle (foto Bijbels Museum)

3. TENTOONSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN

Dit is mijn verhaal. Jongeren over geloof, hoop en inspiratie

Academiehuis Grote Kerk Zwolle;

10/1/202 – 9/4/2020

vanaf 14 maart gesloten

Nieuwe Kerk Middelburg;

17/4/2020 – 14/6/2020

verplaatst naar 2021

Kloosterkerk Den Haag;

21/5/2020 – 13/9/2020

geannuleerd

Museum Klooster Ter Apel;

5/9/2020 – 15/3/2021

vanaf 14 december gesloten

In *Dit is mijn verhaal. Jongeren over geloof, hoop en inspiratie* (DIMV) vertellen achttien jonge christenen over een kantelpunt in hun leven, met een koppeling naar het Bijbelverhaal dat hen in die periode hoop en inspiratie gaf. DIMV geeft een eigentijds beeld van wat het betekent om vandaag jong en christen te zijn. De verhalen vormen persoonlijke ontmoetingen waarin universele thema's als vriendschap, vergeving, loslaten, en het accepteren van jezelf naar voren komen. Via deze verhalen brengt DIMV het hedendaagse, diverse en veelkleurige christendom in Nederland in beeld (en geluid). Door Bijbelverhalen via en aan nieuwe generaties door te vertellen inspireert DIMV bezoekers.

De tentoonstelling bestaat uit nieuw, in opdracht van het museum gemaakt werk van jonge kunstenaars – 12 fotoportretten van Zilveren Camera-winnares Cigdem Yuksel, 12 korte audiodocumentaires gemaakt door Maartje Duin en Lotte van Gaalen en 6 videoportretten, een combinatie van documentaire-video door Sanne Rovers en animaties van Tess Martin – gecombineerd met voorwerpen en quotes van de jongeren.

In de voorbereiding van DIMV heeft publiekstheoloog Janneke Stegeman jongeren gescout en geïnterviewd die samen zowel de drie 'zuilen' binnen het christendom – protestants, katholiek en oosters-orthodox – vertegenwoordigden als een grote diversiteit aan sociaal-maatschappelijke achtergronden en type verhalen: 'autochtone' Nederlanders, Nederlanders uit de voormalige koloniën (Suriname, Antillen, Indonesië en de Molukken), jonge christenen uit bijvoorbeeld Poolse, Latijns-Amerikaanse, Ghanese, Syrische en Eritrese gemeenschappen. De meeste jongeren werden gescout in de steden waar de tentoonstelling gepresenteerd zou worden. De tentoonstelling ging in februari 2019 in het Bijbels Museum in Amsterdam in première. Bij de tentoonstelling verscheen in samenwerking met Kok Boekencentrum een gelijknamige publicatie.

DIMV werd mogelijk dankzij ruimhartige bijdragen van Fonds Kerk en Wereld, Stichting Woudschoten, VSBfonds, Amsterdams

Dit is mijn verhaal in Academiehuis Grote Kerk te Zwolle (foto Bijbels Museum)

Fonds voor de Kunst, Vermeulen Brauckman Stichting en Stichting Rotterdam.

Opening en activiteiten Zwolle

De tentoonstelling in Zwolle werd op 9 januari in aanwezigheid van een aantal 'verhalenvertellers' uit de tentoonstelling en een bescheiden aantal gasten geopend door 'Theoloog des Twitterlands' Alain Verheij. De tentoonstelling was vijf dagen per week van 11.00 – 16.00 uur gratis voor publiek geopend. Helaas moest de tentoonstelling half maart worden gesloten.

De activiteiten die in Zwolle op poten zijn gezet hadden tot doel zoveel mogelijk

jongeren – vooral studenten – te bereiken:
– 12 studenten Levenskunst van de Hogeschool Windesheim bezochten op 11 maart de expositie in het Academiehuis. Onder begeleiding van de studentenpastor reflecteerden zij daar op hun eigen 'verhaal'.

– Een op 24 maart georganiseerde openbare bijeenkomst op Hogeschool Windesheim, bedoeld om studenten te 'Empoweren' onder het motto: 'iedereen heeft een verhaal, gebruik het en wees er trots op' werd vanwege covid-19 geannuleerd. De vervangende verplichte studiedag op 18 mei voor 6 klassen van circa 25 PABO-studenten kon helaas evenmin doorgaan.

- De, ter aankondiging van het bovenstaande gemaakte, podcast van **Re: LINK** is uitgezonden via Windesheim en op de website van het museum geplaatst. Publiektheoloog Janneke Stegeman vertelt daarin over de research voor en productie van de tentoonstelling.
- Het programma bij 6 van de 18 verhalen uit de tentoonstelling dat Jop (Jong Protestants), het jongerenwerk van de PKN, in 2019 ontwikkelde en aanbod bleef ook in 2020 *online* beschikbaar voor het jongerenwerk van alle 1550 aangesloten gemeenten in Nederland.

Middelburg en Den Haag

De openingen van *Dit is mijn verhaal* in de Nieuwe Kerk van Middelburg en in de Kloosterkerk Den Haag gingen vanwege de *lock downs* helaas niet door. Middelburg is verzet naar september 2021. De Kloosterkerk kreeg als gevolg van covid-19 het voor openstelling benodigde vrijwilligersbestand helaas niet op tijd rond. Verplaatsing was onmogelijk omdat de kerk uitsluitend in de zomer is geopend. De programma's voor beide openingen waren al rond, de communicatiemiddelen (A0/A2-affiches, A5-flyers, e-uitnodigingen) vormgegeven, de middag voor *millenials* (i.s.m. STEK Den Haag en Zin-Zoekers) en andere partnerschappen (met het Zeeuws Museum, de Openbare Bibliotheek en het University College Roosevelt) al gepland. De (dure) affichecampagne kon gelukkig verschoven worden naar de tentoonstelling *NIEUWE AARDE* in Amsterdam. En wat in het vat zit, verzuurt niet ...

Ter Apel

De opening van *Dit is mijn verhaal* in Museum Klooster Ter Apel op 25 september was met 30 gasten een intiem gebeuren. Vier geportretteerden – Cecile Appiah uit Amsterdam, Ihab Oumari uit Rotterdam, Kristi Sadjadibrata uit Nunspeet en Wai Wai Chang uit Den Haag – en podcastmaker Lotte van Gaalen uit Den Haag hadden de moeite genomen naar het Groningse af te reizen. Carolien Croon interviewde Ihab en Lotte. Mark de Jager – Jonge Theoloog des Vaderlands – verrichtte de 'formele opening', die door de interactie die hij met het publiek aanging, verre van formeel en zeer inspirerend werd.

Filmmaker Ekin Asar maakte voor de social media-kanalen van het museum een video van de bijzondere middag. De tentoonstelling in Ter Apel moest helaas begin november voor twee weken en vanaf half december – ondanks verlenging tot 15 maart – definitief gesloten worden vanwege covid-19.

Amsterdam

Op 5 maart vond in samenwerking met Pakhuis de Zwijger voor zo'n 40 gasten een (2e) inspirerende avond *Urban Religion* plaats met als titel *Tussen kerk en yogamat*. Met Tim Vreugdenhil (stand-up theoloog & dominee) voor de creatieve intermezzo's, spraken o.a. theoloog Rikko Voorberg, Mehmet Yamali (ISN Fatih Moskee), Wing sYan Man (3310 School for Millennials) en Bas Bruggeman (cultureel antropoloog, filosoof en Boeddhistisch geestelijk verzorger) met elkaar en de zaal over de vraag waar (jonge) mensen heen gaan voor stilte, zingeving, gemeenschap en een antwoord op hun levensvragen?

Kees de Kort | Ikonen. Christelijke feestdagen in beeld

Cromhouthuis Amsterdam,
17/11/2019 – 1/6/2020
vanaf 14 maart gesloten
Stadhuismuseum Zierikzee,
16/12/2020 – 20/6/2021
opening uitgesteld tot 2021

De tentoonstelling toont ruim 60 werken uit de beginperiode van bijbelillustrator Kees de Kort (1934) in combinatie met ruim 40 ikonen, afkomstig uit de rijke collectie van co-producent Ikonenmuseum Kampen. Samen brengen zij belangrijke verhalen uit het christendom tot leven. Het werk van Kees de Kort is bekend – en geliefd – bij een groot publiek. Generaties kinderen groeien sinds

eind jaren zestig op met zijn heldere, kleurrijke bijbelillustraties waarin ruim aandacht is voor de menselijke emotie. De kracht en eenvoud van zijn werk maken dat de essentie van het verhaal direct bij de kijker overkomt. Ook traditionele ikonen benaderen de Bijbel op een zeer visuele manier. Een ikoon is geen illustratie van het heilige, maar het heilige zelf, de essentie. Door de beide vormen in de tentoonstelling naast elkaar te plaatsen worden overeenkomsten en verschillen zichtbaar. De expositie was in Kampen te zien van 6/4-26/10/2019. Het idee was de tentoonstelling in het Bijbels Museum te tonen gedurende alle christelijke feestdagen, namelijk van vóór de kerst tot na Pinksteren 2021. Het liep anders... De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt door de genereuze medewerking van bruik-

Bijbelillustratie van Kees de Kort (*Op weg naar Pasen*) uit de tentoonstelling *Kees de Kort | Ikonen*

leengevers Kees de Kort, Ikonenmuseum Kampen en sdworx en met financiële steun van het Nederlands Bijbelgenootschap, Vermeulen Brauckman Stichting, Prins Bernhard Cultuurfonds, het Wessel Zwartsenberg Fonds en Stadhuis Museum Zierikzee.

Opening en activiteiten Amsterdam

Om (herhaal)bezoek te genereren is ook bij *Kees de Kort | Ikonen* een aantal activiteiten ontwikkeld, soms in samenwerking met partners.

Pakweg elke twee weken gaf een kenner van ikonen in de tentoonstelling een gratis toelichting (ca. 20 minuten) op de betekenis en achtergrond van de tentoonstelling, de iconografie en werkwijze van iconenschilders. Per sessie waren er tussen de 3 en 10 bezoekers aanwezig. Het initiatief werd zeer gewaardeerd.

De Vrije Academie organiseerde op 2 januari en 2 februari in het Cromhouthuis een lezing door ikonenspecialist Karin Braamhorst. In totaal namen zo'n 35 mensen deel, die aansluitend natuurlijk ook de tentoonstelling bezochten.

Verhaal op Zaal ging vanwege covid-19 op 11 april online: Janneke Stegeman (1980), bijbelwetenschapper en mede-oprichter van het Genootschap voor Onbetamelijke Theologie, verzorgde vanuit huis een video over De betekenis van Pasen. Het geplande *Verhaal op Zaal* van auteur André de Boer met als titel *Spirituele Pinksteren* werd geannuleerd.

> [Bekijk hier de video van Janneke Stegeman](#)

Zierikzee

De opening in Zierikzee op 16 december is vanwege de derde landelijke *lock down* helaas uitgesteld. Het programma voor de opening was rond, communicatiemiddelen (affiches, flyers, e-uitnodigingen) waren al ontwikkeld. Door het Stadhuismuseum is een educatieve Kijkwijzer ontwikkeld voor scholen die de tentoonstelling in 2021 hopelijk nog zullen bezoeken. Ook hier is geduld een schone zaak. De looptijd van de tentoonstelling is inmiddels verlengd tot en met 20 juni 2021.

Bezoekers bij de opening van *Kees de Kort | Ikonen* (foto Bijbels Museum)

Zie mij. De Bijbel in 609 foto's

**Grote Kerk Den Bosch,
21/9/2019 – 12/1/2020
Museum Klooster Ter Apel,
18/1/2020 – 19/4/2020
vanaf 14 maart gesloten**

Beeldend kunstenaar Caroline Waltman fotografeerde in zestien landen binnen en buiten Europa. In de tentoonstelling *Zie mij* – een productie van het Bijbels Museum – combineert zij deze beelden vervolgens met verzen uit de Bijbel. Met haar associatieve en poëtische foto's biedt Waltman zo een eigentijdse blik op het oeroude verhaal. De foto's in de tentoonstelling zijn op levensgroot formaat afgedrukt. De Bijbelteksten hangen er in vier talen naast, Nederlands, Engels, Arabisch en Tigrinya. *Zie mij* reist sinds najaar 2017 door Nederland en is inmiddels al op acht locaties te zien geweest.

Opening en activiteiten

Den Bosch

In Den Bosch konden bezoekers in de laatste weken van de tentoonstelling (begin 2020) op woensdag- en zaterdagmiddagen in de kerk terecht voor de tentoonstelling.

Ter Apel

In Museum Klooster Ter Apel verrichtte dominee Matthy Bijleveld de officiële opening, nadat Carolien Croon beeldend kunstenaar Caroline Waltman kort geïnterviewd had. Het Museum Klooster had stichting De Vrolijkheid, werkzaam op het azc in Ter Apel, uitgenodigd: kunstwerkjes van de azc-kinderen waren in de kruisgangen te zien; hun ouders verzorgden de catering.

Carolien Croon in gesprek met fotografe Caroline Waltman bij de opening van *Zie mij* in Den Bosch (foto Pelle/Bijbels Museum)

Koffie met *Zie Mij*-koekje bij de opening in Den Bosch (foto Pelle/Bijbels Museum)

Add me – foto van Caroline Waltman uit de tentoonstelling *Zie mij*

Open Call
NIEUWE AARDE: Deel je visioen
Online

Voorjaar 2020 houdt covid-19 Nederland in zijn greep, onzekerheid heerst en musea zijn dicht. Team Bijbels Museum besluit met visionaire toekomstbeelden hoop te willen bieden, aan het publiek en aan kunstenaars. In een paar weken tijd wordt een projectplan ontwikkeld, en worden partners en financiering gevonden. Met grote dank aan de Vermeulen Brauckman Stichting, het Amsterdams Fonds voor de Kunst, Fonds Kerk en Wereld, het Wessel Zwartenberg Fonds en het Prins Bernhard Cultuur Fonds lanceert het museum eind april in samenwerking met kunstenaarscollectief The Turn Club en de Westerkerk Amsterdam de Open Call NIEUWE AARDE voor kunstenaars uit alle disciplines.

Het museum nodigt hen uit om een visioen te scheppen van een geheel nieuwe aarde. Het Bijbelcitaat 'En ik zag een nieuwe hemel, en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbij gegaan en de zee was niet meer' (Openbaring 21:1) kon daarbij tot inspiratie dienen. De foto's van kunstwerken en ontwerpen stroomden in de maanden april tot en met juni binnen. Bij de deadline, 1 juli, stond de teller op 261 werken uit vele disciplines.

Carolien Croon: "We hoopten op minimaal 40 tot 60 inzendingen en zijn erg blij verrast met de ruim 260 deelnemers en met zoveel diversiteit en inhoudelijke kwaliteit. De kunstwedstrijd is een mooi voorbeeld van de nieuwe koers. Daarin produceren we – vaak samen met partners – reizende tentoonstellingen met in opdracht gemaakte kunst rond bijbelse thema's en verhalen buiten de klas-

sieke opzet van het museum. Het thema 'Nieuwe aarde', waarbij we hebben gevraagd om visionaire verbeelding, is enthousiast ontvangen en leeft blijkbaar sterk bij kunstenaars. Afgaand op de titels van de werken en de beschrijvingen, is er door de kunstenaars inspiratie geput uit zeer diverse bronnen; behalve uit de Bijbel en uit de natuur ook uit geschriften van mystici zoals Hildegard von Bingen, uit het Boeddhisme, taoïsme, geschriften van Rumi, uit de getallensymboliek en zelfs uit een songtekst van Bløf. En veel kunstenaars – zowel mannen als vrouwen – hebben met hun kunstwerk het vrouwelijke aspect, Moeder Aarde of 'de Godin' in ere willen herstellen."

Zolang musea nog dicht waren, selecteerde een curerende commissie o.l.v. Don Ceder ruim 80 werken voor online presentatie op www.nieuweaarde.nu. De commissie beoordeelde de werken op basis van artistieke kwaliteit, verbeeldings- en zeggingskracht, vakmatige uitvoering en op het vermogen om een breed publiek te inspireren.

Zodra het overheidsbeleid inzake covid-19 het mogelijk maakte, selecteerde de commissie 12 van de ingezonden werken voor een tentoonstelling in de Westerkerk Amsterdam. Met NIEUWE AARDE wilde het Bijbels Museum met deze afwisselende tentoonstelling bezoekers in het hart raken, confronteren, inspireren en bemoedigen. En laten zien welke belangrijke bijdrage kunst kan leveren aan een samenleving in tijden van verandering. En, *last but not least*, de geselecteerde kunstenaars fair belonen voor hun creaties.

Francine Steegs, *The hereafter*; inzending NIEUWE AARDE: Deel je visioen

Partners

Samenwerkingspartner The Turn Club (TTC), opgericht door componist Merlijn Twaalfhoven, bespeurt in de complexe maatschappelijke uitdagingen de behoefte aan een kunstenaars-mindset, een nieuwe houding waarin oplossingen via verbeelding, schoonheid en spel worden gevonden. Westerkerk Amsterdam, het thuis van een levendige gemeente, vormde in een van de beroemdste kerken van Nederland met zijn imposante architectuur een prachtige context voor de kunstwerken.

Er is een wervingscampagne voor de inzendingen ontwikkeld voor de Open Call via perskanalen, direct e-mail en social media inclusief een eigen beeldmerk, e-mailadres en website www.nieuweaarde.nu. Inzake de communicatie werkten het Bijbels Museum en The Turn Club samen, de ontwikkeling, financiering en productie van de tentoonstelling lag in handen van het Bijbels Museum.

NIEUWE AARDE: 12 visioenen

Westerkerk Amsterdam,
30/10/2020 – 16/12/2020
gesloten 5/11/2020 – 18/11/2020
en v.a. 14/12/2020

De tentoonstelling in de Westerkerk toonde nieuw gemaakt en bestaand werk van Margriet van Breevoort, Oussama Diab, Rinske van Dijk, Jet van Helbergen & Judith Scholte, Rietke Hoogendoorn, Pavèl van Houten, Felipe van Laar, Sarah van der Lijn, Lego Lima, Jeanne Rombouts, collectief We Sell Reality en Zindzi Zwietering. Ontwerper Theo Tienhooven maakte voor de tentoonstelling een tentoonstellingsontwerp waarbij alle kunstwerken los in de ruimte staand of hangend getoond konden worden. Jolanda Slurink, betrokken bij The Turn Club, nam de grafische vormgeving ter hand, op basis van het door haar ontwikkelde beeldmerk van www.nieuweaarde.nu.

De tentoonstelling was voor publiek gratis geopend van 31 oktober t/m 30 november, van maandag t/m zaterdag van 10.00-15.00 uur. Vrijwillige kerkwachten vingen het publiek op dat online gereserveerd moest hebben, dan wel ter plekke moest registreren. Vanwege de tussentijdse *lock down* in november werd de tentoonstelling verlengd tot en met 16 december. Vanwege de derde *lock down* werd 14 december uiteindelijk de laatste dag.

Opening en activiteiten

Toen de tentoonstelling openging, mochten er maximaal 30 bezoekers per tijdslot in de Westerkerk. In plaats van een *grand opening* vond vanaf 30 oktober een serie ontvangsten plaats onder het motto 'intiem en veilig'. Voor alle ontvangsten werd een aparte e-uitnodiging verzonden, een programma geboden met introducties & interviews, (natuurlijk) een reserveringslijst en een draaiboek gemaakt. Alle betrokken kunstenaars, de vrijwilligers, de financiers en andere relaties van het museum en de partnerorganisaties kwamen royaal kijken en waren enthousiast.

Om de beoogde bemoedigende en inspirerende interactie tussen kunstenaars en bezoekers te bevorderen, organiseerde het Bijbels Museum een aantal 'kunstlunches'. Om 13.00 uur gingen deelnemende kunstenaars met een moderator en het publiek in gesprek over hun werk en het thema van de tentoonstelling. Na afloop van elk gesprek speelde organist Evan Bogerd een improvisatie geïnspireerd op het werk van de aanwezige kunstenaars. De bijeenkomsten (40 minuten/5,00 euro/30 bezoekers per keer) werden hogelijk gewaardeerd en leverden bijzondere ontmoetingen op.

Bezoeker neemt deel aan het Auditief visioen *A Glimpse of Heaven, DIY in 20 minuten* door Judith Scholte en Jet van Helbergen (foto Ekin Asar/Bijbels Museum)

Zindzi Zwietering in gesprek tijdens een 'kunstlunch' in de tentoonstelling (foto Ekin Asar/Bijbels Museum)

Solastalgia door Zindzi Zwietering in NIEUWE AARDE: 12 visioenen (foto Ekin Asar/Bijbels Museum)

- 4/11/2020: Herman Koetsveld in gesprek met Zindzi Zwietering
- 2/12/2020: Merlijn Twaalfhoven in gesprek met Pavèl van Houten/Jet van Helbergen
- 9/12/2020: Carolien Croon in gesprek met Rinske van Dijk en collectief We Sell Reality
- 12/12/2020: Carolien Croon in gesprek met Felipe van Laar en Sarah van der Lijn

Een op 25 november geplande Werkavond *Op weg naar een nieuwe aarde* met Merlijn Twaalfhoven en de kunstenaars Anabella Meijer en Natascha Hagenbeek moest helaas worden geannuleerd.

Elke dinsdag en donderdag was ds. Herman Koetsveld van 10.00 – 11.15 uur aanwezig voor een gesprek over het werk in en het thema van de tentoonstelling. Het initiatief werd geapprecieerd. De ontmoetingen onder leiding van ds. Koetsveld waren gratis.

Slotmaanden Cromhouthuis

Het Bijbels Museum had 45 jaar lang zijn domicilie in het Cromhouthuis. De nieuwe koers betekende afscheid nemen van een geliefde plek. Om publiek en (oud-) medewerkers de kans te geven afscheid te nemen, en ook de buitenwacht duidelijk te maken dat het museum weliswaar vertrok maar echt springlevend was, organiseerde team Bijbels Museum een uitgebreid activiteiten-programma voor de laatste drie maanden. Hierin was uiteraard veel aandacht voor de collectie van ds. Leendert Schouten en voor het prachtige pand. Ter promotie van het programma en vooral het 'springlevend zijn' was ook een uitgebreide, lokale media-campagne ontwikkeld. Covid-19 gooide roet in het eten... Een bescheiden afscheid met en van collega's van het Amsterdam Museum in de tuin van het Cromhouthuis kon wel doorgaan. De extra activiteiten die georganiseerd en vervolgens geannuleerd zijn:

- Wandelingen langs 'bijbelse gevelstenen' door Jos Otten
- Toelichting op het 'ontzamelpject' *Toekomst Collecties Bijbels Museum*
- Lezing oud-conservator Hermine Pool over de collectie van ds. Leendert Schouten
- Reünie (oud-)medewerkers
- *Verhaal op Zaal* door André de Boer 'Spirituele Pinksteren'
- Rondleiding door conservator en Jacob de Wit-kenner Thijs Boer
- Lezingenweekend rond Jacob de Wit i.s.m. Vrije Academie en stichting Jacob de Wit
- Lezing over ikonen door Liesbeth van Es, conservator Ikonenmuseum Kampen
- Het voor het laatst 'sluiten van de deur' van het Bijbels Museum door een prominente gast

Vooruitblik programmering

Voor 2021 staat een nieuwe tentoonstelling gepland, *Tijd en Eeuwigheid. Poëzie in beeld en woord*, die (onder voorbehoud van externe financiering en van het overheids-beleid rond covid-19) vanaf 1 juli als dubbel-tentoonstelling te zien is in de Haagse Kloosterkerk en Museum Escher in Het Paleis: papierkunst van Annita Smit en gedichten van vijf eigentijdse dichters maken een tentoonstelling vol schoonheid, vertraging en verstillig. Het motto? 'Het hoofd mag uit, het hart mag aan'. Na Den Haag zal *Tijd en Eeuwigheid* in Museum Krona in Uden en Museum Klooster Ter Apel te zien zijn.

Alle objecten zijn gefotografeerd voor plaatsing op de Afstotingsdatabase (foto Bijbels Museum)

4. COLLECTIE

Ontzamelproject Toekomst Collecties Bijbels Museum

In het voorjaar van 2017 besloot het toenmalige bestuur van het Bijbels Museum om de collectie volledig te ontzamen, dus over te dragen aan partners. De belangrijkste reden was van financiële aard; het goed beheren en behouden van een eigen collectie kost veel menskracht en geld. Sinds 2017 was de structurele overheidssubsidie weggefallen, hetgeen het Bijbels Museum een volledig privaat gefinancierd museum maakte. Medio 2017 stond de nieuwe koers van het Bijbels Museum als producent van eigentijdse reizende tentoonstellingen met nieuwe, in opdracht gemaakte kunst of bruiklenen, in de steigers. De eigen collectie was niet noodzakelijk om deze koers te kunnen uitvoeren.

Het project van ontzamen kreeg de naam *Toekomst Collecties Bijbels Museum*. Het doel ervan was om zoveel mogelijk objecten een duurzaam nieuw onderkomen te bieden. Binnen de museale sector, voor zover daar bij partners belangstelling voor was, of erbuiten. Herplaatsen en herbestemmen dus.

Er is – op parttime basis, en met name door toenmalige conservator Hermine Pool – circa twee jaar aan voorbereidend werk verricht, voordat in de zomer van 2019 de uitvoering van het project van start kon gaan. De col-

lectie was door de conservator verdeeld en beschreven in een nieuw Collectie-beleidsplan in deelcollecties op thema ('Religieuze opvoeding' of 'Religieuze boeken'), erfgoeddiscipline ('Archeologie'), kunstdiscipline ('Prenten') of stroming ('Moderne beeldende kunst'). De volledige collectie was in 2018/2019 door een onafhankelijke commissie van experts op het gebied van religieus erfgoed en onder leiding van een senior adviseur van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geschouwd en gewaardeerd op basis van de door RCE ontwikkelde methodiek 'Op de museale weegschaal'. Bij drie separate schouwen werden ook experts betrokken op het gebied van religieuze opvoeding, archeologie en Joods erfgoed. Toen het voorbereidende proces was afgerond en beschreven, vertrok de conservator in verband met een nieuwe baan elders, en werd in de zomer van 2019 een klein team van 'externen' aangetrokken om het proces verder uit te voeren. Een projectleider en twee depotmedewerkers (allen parttime) werkten hieraan samen met het 'kernteam Bijbels Museum'.

Het Bijbels Museum hield zich gedurende het 'ontzamelproces' aan de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO), hoewel het er op één punt willens en wetens van afweek, en daarover in de zogenoemde gunningscriteria transparantie betrachtte. Deze

werden gecommuniceerd aan de Museumvereniging, het Museumregister en gepubliceerd op de website. Ze vormden de leidraad bij het herplaatsen van objecten en deelcollecties bij museale partners of herbestemmen buiten de museale sector. Voor alle objecten of deelcollecties die gewaardeerd waren als 'beschermwaardig erfgoed' gold dat deze uitsluitend aan andere geregistreerde musea mochten worden overgedragen.

Vanaf de zomer van 2019 werd begonnen met het voorbereiden en online publiceren van (uiteindelijk 107) dossiers met deelcollecties en objecten op de zogenoemde 'afstotingsdatabase', waar ze met relevante informatie over object, herkomst en foto's twee maanden werden aangeboden aan alle

geregistreerde musea in Nederland. Daarna werden – indien er belangstelling was – de objecten gegund aan musea of andere partners. De overdrachten werden geformaliseerd, de objecten werden transport-klaar gemaakt, transporten georganiseerd en objecten overgedragen.

Er waren diverse dossiers die om verschillende redenen een speciale behandeling nodig hadden. Zo waren er beperkende voorwaarden opgenomen in sommige oorspronkelijke overdrachtsovereenkomsten, er was contact nodig met oorspronkelijke schenkers of nog levende kunstenaars, met fondsen die aan de verwerving hadden bijgedragen of er was onduidelijkheid over herkomst of eigendom. Gedurende het proces werd dan ook herkomstonderzoek gedaan in

het bedrijfsarchief en langs andere wegen naar ongeregistreeerde collecties of objecten waarover onvoldoende bekend was.

Van de inmiddels 21.588 overgedragen objecten werden 10.398 overgedragen aan 18 verschillende geregistreerde musea, waarvan zeven rijksmusea en aan de Universiteitsbibliotheek van de Vrije Universiteit. De kerncollectie van het Bijbels Museum, in de 2e helft van de 19e eeuw verzameld door ds. Leendert Schouten, werd met goedkeuring van de oorspronkelijke schenker Nederlands Bijbelgenootschap aan Rijksmuseum Het Catharijneconvent voor christelijke kunst overgedragen. Alle archeologiecollecties werden overgenomen door het Rijksmuseum van Oudheden. De collectie van bijbelillustraties van Bert Bouman – die de basis vormden van het tv-programma *Woord voor Woord* – ging naar Museum Beeld en Geluid. Veel van de schoolplaten en overige Bijbelse educatie vertrok naar het Onderwijsmuseum. Ook het Nederlands Openluchtmuseum en het Joods Historisch Museum namen collectie over. Maar ook kleinere musea namen collectie in ontvangst. Zo kwam het kinderbidbankje van Hildo Krop in het Hildo Kropmuseum terecht. De volledige collectie Bijbels, kinderbijbels, bijbelse traktaten, theologische verhandelingen en stichtelijke literatuur kwam terecht in de collectie van de Vrije Universiteit.

Stadsherstel Amsterdam nam een groot deel van de objecten uit de oude keukens in het Cromhouthuis over, met de bedoeling deze als historische presentatie in het huis te behouden. Het prachtige bronzen beeld *Koning David danst* werd op verzoek van de kunstenaar geschonken aan het Rosa Spierhuis. De maquette van de Mozes en

Niet alle kerncollectie paste in de lift ...
(foto Bijbels Museum)

Aaronkerk werd aan de kerkgemeenschap geschonken. Zo vonden veel meer objecten een goede nieuwe bestemming.

Een deel van de collectie – met name datgene dat al in de Collectie Nederland vertegenwoordigd was – droegen we over aan partners die musea helpen om niet-beschermwaardige en oververtegenwoordigde collectie te verkopen aan particulieren. Zo werkten we met Stichting Ontferd Goed in Eindhoven, met MuseumDepot-Shop en met Veilinghuis de Zwaan.

Bij het gehele ontzamelproces zijn we enorm geholpen door partners, zoals het Rijksmuseum van Oudheden, Museum Catharijneconvent, het Amsterdam Museum, het Onderwijsmuseum en het Joods Historisch Museum.

Vertrek kerncollectie: maquette ds. Leendert Schouten naar Museum Catharijneconvent (foto Bijbels Museum)

(foto's Bijbels Museum)

De sluiting van het museum vanwege de eerste *lock down* op 13 maart was, hoewel enorm jammer voor onze zichtbaarheid naar en relatie met het publiek, ook een *blessing in disguise*. Het ontruimen van het museum werd zonder de aanwezigheid van publiek in het Cromhouthuis een stuk minder ingewikkeld en kon dan ook een aantal dagen voor de deadline worden afgerond.

Eind 2020 beschikt het Bijbels Museum nog over een kleine collectie met enkele objecten, waarvan de Van Santenbijbel in langdurig bruikleen aan de VU is gegeven, het plafonddoek 'Apollo' van Jacob de Wit in het Cromhouthuis met goedkeuring van Vereniging Rembrandt in langdurig bruikleen is gegeven aan de nieuwe eigenaar van het pand, Stadsherstel Amsterdam. Drie andere dossiers met objecten dan wel deelcollecties hebben om verschillende redenen meer tijd nodig voordat tot overdrachten kan worden overgegaan. Dat zal hopelijk in 2021 zijn beslag krijgen. Voor een volledig overzicht van de reeds overgedragen objecten en de nieuwe eigenaren, zie bijlage 1.

Weinig musea kiezen er voor hun hele collectie te ontzamen. We hebben veel geleerd van dit unieke proces; het leverde bijzondere ervaringen op die we komend jaar uitgebreid hopen te beschrijven in een publicatie met aanbevelingen aan collegamusea die de komende jaren besluiten (gedeeltelijk of volledig) te ontzamen.

Overdracht door Kathy Marchand van bidbankje Hildo Krop aan vertegenwoordiger van het Hildo Krop Museum (foto Bijbels Museum)

5. ARCHIEF

Opschonen, ontdebellen en overdragen

In het Cromhouthuis bevonden zich op zolders, in kelders en in het depot vele dozen met tentoonstellings-, marketing en bedrijfsarchief. Het was noodzaak en wens om dit gehele archief te schonen, ontdebellen, ordenen en vervolgens over te dragen. Daarbij was het ordenen van het archief van belang voor het collectieproject, omdat er naar bepaalde objecten nog herkomstonderzoek moest worden gedaan.

Met een ervaren archivaris als projectleider en een team van vrijwilligers (vier gediplomeerde en twee ongediplomeerde archivariissen) en een stagiair van de studierichting Archivistiek van de Reinwardt Academie, werd deze klus ter hand genomen. Vanaf eind augustus 2019 tot medio maart 2020 werd er gewerkt op de zolder van het Cromhouthuis, waar een 'archiefstraat' was ingericht. Daar werd de schriftelijke neerslag van anderhalve eeuw verhalen over en uit de Bijbel op hun merites bekeken en via een uitgekiend systeem verwerkt.

De betrokkenheid en professionaliteit van het team was groot. Samen brachten zij in zes maanden ruim 120 strekkende meter archief met circa 800.000 documenten over

creativiteit, hoop en dromen, zonder rubricering, thesaurus of archiefschema terug tot een behapbare 25 meter. Dossiers van museale objecten zijn gecompleteerd en rechtvoorgangers zijn binnen de inventaris apart geëerd. Specifieke historische objecten over het Cromhouthuis werden overgedragen aan Amsterdam Stadsarchief en Stadsherstel Amsterdam. Circa 25 meter tentoonstellings-, marketing en bedrijfsarchief met een zeer mooi ontsloten inventaris werd overgedragen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam (VU-HDC), waar het in bruikleen is gegeven. De vele multimediale bestanden die zijn aangetroffen, gaan in de komende jaren hun weg nog vinden naar archieven voor educatie en naslag.

Archiefstukken betreffende het Cromhouthuis zijn overgedragen aan het Stadsarchief Amsterdam (foto Bijbels Museum)

De archiefstraat: mag blijven – moet weg – nader bekijken (foto Bijbels Museum)

6. MARKETING EN COMMUNICATIE

Corporate

Ook in 2020 waren we gericht op het verkrijgen van zoveel mogelijk media-aandacht en *free publicity* voor onze tentoonstellingen en voor onze nieuwe koers. Er werden berichten, evenementen en blogs geplaatst op social media, persberichten gewijd aan nieuwe koers, tentoonstellingen en activiteiten, de website werd *up-to-date* gehouden en er werden e-nieuwsbrieven verstuurd aan zo'n 1900 abonnees. Donateurs werden waar mogelijk als eerste van nieuws op de hoogte gebracht.

Naast deze 'standaard procedures' zijn in 2020 voorbereidingen getroffen voor de overgang naar een nieuw CRM-systeem voor het onderhouden van het relatie- en persbestand. Ook is een nieuwe huisstijl ontwikkeld.

CRM-systeem

Het Bijbels Museum beschikte over diverse 'systemen' voor relatiebeheer. Gegevens met betrekking tot donateurs werden bijgehouden in Manyware/Ifunds, die van overige relaties in Excelbestanden en Mailchimp. Na ampel overleg is besloten alle data samen te brengen binnen Xapti, een *online* fondsenwervingssysteem. De overgang is voorbereid in de tweede helft van 2020, de daadwerkelijke overgang vond plaats in januari 2021.

Huisstijl

De huisstijl van het Bijbels Museum was geënt op de plaats waar het museum tussen 1975-2020 gevestigd was: een embleem van het dubbele grachtenpand vormde het logo, goud de belangrijkste kleur. Hoogdrempelig en chique was het adagium, iets wat niet meer paste bij de missie zoals in december 2019 door het bestuur van het museum vastgesteld.

In aanloop naar het vertrek uit het Cromhouthuis en de definitieve effectuering van de nieuwe koers is in voorjaar 2020 een document opgesteld met de belangrijkste uitgangspunten voor de nieuwe corporate communicatie: een nieuw motto 'bezinning en bezieling' geeft aan wat het museum beoogt, een frisse, inclusieve, laagdrempelige en flexibele huisstijl toont ons nieuwe gezicht naar eigen relaties (donateurs en overige achterban) en externe partners en media via onder meer een nieuwe website en andere off- en *online* uitingen.

De nieuwe huisstijl is ontwikkeld door *OVERHAUS, ontwerp en communicatie*. Belangrijke meerwaarde daarbij werd de 'incorporatie' van de voortaan essentiële locatiepartners; een 'omarmende' huisstijl die zowel plek biedt aan het eigen merk als aan de partners van een project, zowel

BIJ WESTERKERK BELS MUSEUM AMSTERDAM

Lego Lima, "Regen van Bewaartje" (foto Harrie Jansma)

NIEUWE AARDE: 12 VISIOENEN

31 OKT T/M 16 DEC
VERLENGD T/M 16 DEC
+ GRATIS ENTREE!
WESTERKERK, PRINSENGRACHT 279, AMSTERDAM

Een productie van **BIJBELS MUSEUM**

In samenwerking met

WESTERKERK
AMSTERDAM

MET DANK AAN VERMEULEN BRAUCKMAN STICHTING, FONDS KERK EN WERELD, AMSTERDAMS
FONDS VOOR DE KUNST, WESSEL ZWARTSENBORG FONDS EN PRINS BERNHARD CULTUUR FONDS

aan de Bijbel als bron, als aan het gedach-
tengoed van meerdere religies tegelijk. De
uitwerking van de huisstijl vond plaats in het
najaar. In de marketingcampagne van
NIEUWE AARDE trad het museum voor het
eerst met de nieuwe huisstijl naar buiten in
affiches en flyers. De reacties waren enthousiast.
In de loop van 2021 zal de overgang
voltooid zijn en ook een nieuwe website
online gaan.

Samenwerkingspartners

Het jaar 2020 was het laatste waarin het
Bijbels Museum en het Amsterdam Museum
samen werkten in het Cromhouthuis.
De afgelopen jaren was de ontvlechting van
alle samengevoegde backoffice-taken al
voorbereid, met het in 2017 weer in eigen
handen nemen van marketing en communi-
catie, de donateursadministratie en in 2018
de financiële administratie. In 2020 volgden
de overdracht van de laatste diensten die
waren samengevoegd, namelijk ICT en tele-
fonische receptie. Op 1 juli kwam een eind
aan de inhoudelijke samenwerking in het
Cromhouthuis.

Het Bijbels Museum werkte in 2020 samen
met vele kunstenaars, ontwerpers en de
jonge vertellers, o.a. uit *Dit is mijn verhaal* en
NIEUWE AARDE. Tevens werkte het samen
met de volgende presentatiepartners:
Academiehuis De Grote Kerk (Zwolle),
Kloosterkerk (Den Haag), Ikonenmuseum
Kampen, Grote Kerk (Den Bosch), Museum
Klooster Ter Apel, Stadhuismuseum
Zierikzee, Nieuwe Kerk Middelburg en de
Westerkerk Amsterdam.

Voor activiteiten (waarvan een groot aantal
uiteindelijk niet door kon gaan) werd samen-
gewerkt met Pakhuis de Zwijger, Protes-

tantse Kerk Amsterdam, STEK Den Haag,
het Nederlands Bijbelgenootschap, de
Vrije Academie, The Turn Club, stichting
De Vrolijkheid, Hogeschool Windesheim en
stichting Jacob de Wit 2020. Er werden
samenwerkingen met nieuwe (locatie-)part-
ners ontwikkeld voor toekomstige projecten.

Voor het project *Toekomst Collecties Bijbels
Museum* werd in 2020 met zeer veel musea
en erfgoedinstellingen prettig samenge-
werkt. Alvorens naar een volledige lijst te
verwijzen in de bijlage noemen we hier
graag Rijksmuseum van Oudheden,
Museum Catharijneconvent, Universiteits-
bibliotheek Vrije Universiteit, Nationaal
Onderwijsmuseum, Amsterdam Museum,
Joods Historisch Museum, Nederlands
Openlucht Museum, Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed, StadsHerstel Amsterdam,
de Vrije Universiteit, Vereniging Rembrandt,
Stadsarchief Amsterdam, Stichting Ontferd
Goed en de Museum Depotshop.

Verder is het Bijbels Museum partner van het
samenwerkingsverband Overleg Amster-
damse Musea (OAM) en Amsterdamse
Culturele Instellingen (ACI). Het Bijbels
Museum is als geregistreerd museum lid van
de Nederlandse Museum Vereniging.

Tentoonstellingsmarketing

Voor alle tentoonstellingen zijn gezamenlijke
persberichten, e-mailhandtekeningen, social
mediaberichten, *narrow cast*- en *webcontent*
aangemaakt, affiches en e-uitnodigingen (en
voor Ter Apel uitnodigingen via drukwerk)
verzonden aan relaties van zowel het Bijbels
Museum als de lokale partners. Bij DIMV in
Zwolle leverde dit een mooi interview met
verhalenverteller Thirza op in *De Stentor*
en radio/internettelevisie-items op

www.rtvzwollefm.nl/lokaal-nieuws en Groot Nieuws Radio. In Ter Apel zorgde de aanwezigheid van stichting De Vrolijkheid bij de opening van *Zie mij* voor extra aandacht in de lokale pers.

Op locaties waar dat mogelijk is, Academiehuis (DIMV) en Westerkerk (NIEUWE AARDE), zijn er voor de ingang tentoonstellingsbanieren geplaatst. Voor DIMV is in Zwolle een uitgebreidere marketing-campagne opgezet met A0/A2 affiches en flyers voor het culturele/studenten-circuit (o.a. Landstede (MBO), Windesheim, Katholieke Pabo en Artez) en de vele kerkgemeenschappen in Zwolle. Kees de Kort / *Ikonen* in Amsterdam kreeg begin 2020 een nieuwe A5-flyer inclusief de extra activiteiten ter ere van het vertrek uit het Cromhouthuis. Deze tweede folder liep helaas zijn publiek mis door de eerste *lock down*.

Nieuwe aarde

NIEUWE AARDE was het eerste nieuwe project sinds de verhuizing. De tentoonstelling was daarmee marketingtechnisch ook een *signature event*, met een duidelijk herkenbare, museale kwaliteit (hoog) en missie (beziening en bezieling), en met een grote diversiteit aan kunstdisciplines en verhalen om zoveel mogelijk mensen te bereiken via zoveel mogelijk thematische media. Naast de eerder genoemde 'standaard' marketing-activiteiten zijn er voor NIEUWE AARDE aparte relatiebestanden samengesteld, is er een uitgebreide social mediacampagne opgezet, was er de speciale website en is er extra veel pers benaderd.

Hoewel een aantal 'grote kunstredacties' verstek liet gaan en slechts kleine aankondigingen plaatste, was het bereik, mede dank-

zij de fraaie *key visual* en het vele nabellen, goed en breed, zowel *off-* als *online* en via RTV. Zo besteedde het 20 uur *Journal* (NOS) op zaterdag 31 oktober een item aan de tentoonstelling, berichtte *Zin Weekend* (KRO-NCRV, Radio 5 en *online*) zowel in fase 1 als 2 over het project, stond Merlijn Twaalfhoven met zijn boek *Het is aan ons!* centraal in het nieuwe tv-programma *De Nieuwe Wereld* (EO, 30 nov.) waar kunstenaar Oussama Diab mede te gast was om te vertellen over zijn schilderij *New Life*. De *Uitkrant Amsterdam* koos de tentoonstelling uit als Expo van de Maand, (religieuze) media als *Kerk in Mokum* en *Nieuw Wij* deden uitgebreid verslag, de *Nieuwsbrief van Landelijk Ongedocumenteerden* schreef over *We Sell Reality*. Een lovend artikel van Peter Schat waarin Lego Lima centraal stond verscheen via Mediahuis in alle regionale kranten in een straal van circa 50 km rond Amsterdam. RTV Utrecht richtte zijn camera op de christelijk geïnspireerde quiltkunstenaar Rietke Hoogendoorn en, als laatste voorbeeld, *NH Nieuws* van RTV Noord-Holland maakte een mooie tv-reportage rond Zindzi Zwietering en Herman Koetsveld.

Naast deze persbenadering werden voor de *offline* campagne behalve de gebruikelijke affiches en flyers ook advertenties ingezet in *Museumtijdschrift*, de *VPRO-gids*, *Het Parool* en dagblad *Trouw*.

Na de sluiting van de tentoonstelling als gevolg van de *lock down* begin november is een filmische *online* toer door de tentoonstelling geproduceerd door filmer Ekin Asar, voor het geval er niet heropend kon of weer gesloten moest worden. Deze visuele impressie van NIEUWE AARDE: 12 visioenen is 15 december via Vimeo direct *online* gezet

voor wie de tentoonstelling niet meer *live* kon bekijken.

> Bekijk hier de video van NIEUWE AARDE: 12 visioenen

Publieksbereik

Niet alle tentoonstellingslocaties tellen hun bezoekers via een kassa; sommige zijn gratis toegankelijk en daarmee afhankelijk van handmatig tellende vrijwilligers. Uit de gegevens die ons ter hand gesteld zijn, blijkt dat – ondanks diverse *lock downs* – in totaal circa 36.066 mensen in 2020 de tentoonstellingen van het Bijbels Museum bezochten, verdeeld over zes locaties.

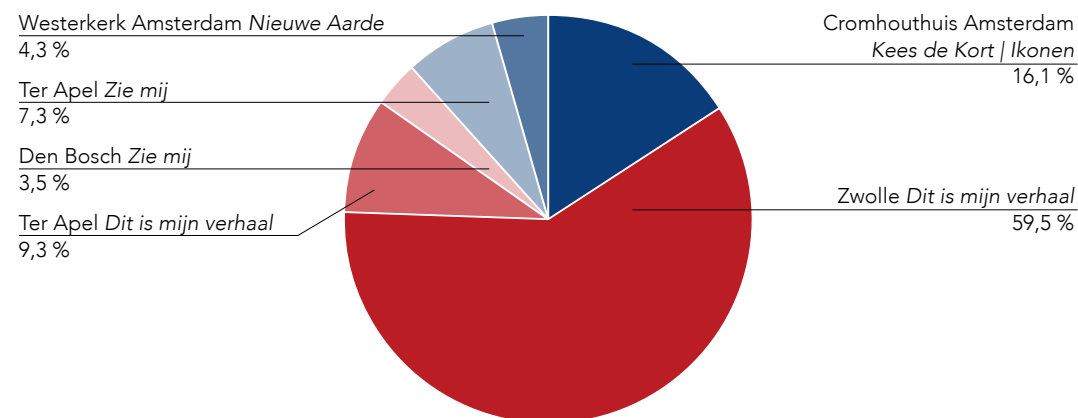
Donateurs

Goed contact met de donateurs van het Bijbels Museum was zeker in 2020 van essentieel belang. De donateursadministratie wordt sinds medio 2018 gevoerd door een zeer nauwgezette en betrokken vrijwilliger. Met de donateurs is contact via e-mail, telefoon, de donateursbrieven per post en, voor een kleine groep, per e-nieuwsbrieven. Het museum is voor zijn exploitatie en voortbestaan voor een groot deel afhankelijk van

de vrije en periodieke schenkingen van de bijna 8.000 donateurs. Zij houden het museum mede in stand en voelen zich verbonden met de historie en de missie van het museum.

Na 45 jaar aan de Herengracht was afscheid van de collectie en het Cromhouthuis ook voor hen een spannende stap. Door covid-19 en de onverwacht snelle sluiting van het Cromhouthuis kwam het einde sneller dan verwacht en bleek de donateursdag eind 2019 de laatste aan de Herengracht te zijn geweest. Om het uitvallen van de slot-programmering voorjaar 2020 enigszins te verzachten, liet team Bijbels Museum twee korte films maken, een licht weemoedige toer door het pand, en een kijkje achter de schermen van de verhuizing. Beide werden via social media en e-nieuwsbrieven gedeeld. Verder ontvingen de donateurs per post drie keer een donateursbrief, waarin zij op de hoogte werden gesteld van programmering en andere ontwikkelingen. Eind december stond een donateursdag gepland in het Stadhuismuseum Zierikzee, die helaas vanwege de *lock down* verzet moest worden naar 2021.

Bezoekcijfers Bijbels Museum 2020

7. ORGANISATIE

Café A Beautiful Mess

Het Amsterdam Museum stopte per 1 november 2019 uit financiële overwegingen met de exploitatie van Café Cromhout en per 1 maart 2020 met de exploitatie van het pand. In november 2019 was het Bijbels Museum daarom een samenwerking aangegaan met A Beautiful Mess, het door stichting Refugee Company gerunde pop-up café dat vanaf december 2019 een klantvriendelijke ontvangst van museumbezoekers en cursisten van de Vrije Academie garandeerde. Opgericht in 2015 stimuleert Refugee Company de economische en sociale zelfstandigheid van mensen met een vluchtelingenachtergrond, om zo hun integratieproces te helpen versnellen. Pop-up café A Beautiful Mess, van wo-za open van 10-16.30 uur, werd volledig gerund door vrouwen tussen de 35 en 65 jaar. Het café paste met zijn aandacht voor inclusiviteit, verbinding en het uitwisselen van verhalen perfect bij het Bijbels Museum en werd goed bezocht en gewaardeerd door buurtbewoners en museumgasten. Helaas is het café na de eerste *lock down* niet meer heropend.

Verhuizing

De twee naast elkaar gelegen Cromhouthuizen aan de Herengracht 366-368 werden – zeker vanaf het moment dat de structurele subsidie werd beëindigd – een te groot en vanwege de kosten voor onderhoud en openstelling te duur thuis voor het Bijbels Museum. Stichting De Cromhouthuizen besloot het te verkopen aan een solide en

betrouwbare partij die de wens om het pand in het publieke domein te houden zou kunnen inwilligen. Op 16 maart 2020 vond de formele overdracht plaats van de panden aan Stadsherstel Amsterdam. Stadsherstel vond een nieuwe hoofdhuurder die de culturele bestemming de komende jaren in het pand gaat realiseren. De fysieke overdracht vond vanwege de beperkende maatregelen in zeer bescheiden gezelschap plaats op 30 juni.

In het pand waren de afgelopen 45 jaar veel spullen verzameld. Omdat er veel voor bezoekers verborgen kasten, kamers, kelders en zolders waren, zaten deze eerder niet in de weg. Het pand moest uiteraard leeg worden opgeleverd. Voor de fysieke verhuizing was uitgangspunt dat het nieuwe Bijbels Museum duurzaam afscheid wilde nemen van dat wat we als *lean* en *mean* museum niet meer nodig hadden. Daarom is moeite genomen om te zoeken naar nieuwe eigenaren voor alles wat niet mee zou gaan, van presentatiemateriaal, stapels passe-partoutpapier en vele schildersezels tot keukeninventarissen en uitgeschreven bibliotheekboeken. Museale kasten en vitrines hebben we aangeboden via MuseumGoed of de zogenoemde afstotingsdatabase. Bijna de gehele presentatiewand uit de Bijbelzaal werd overgenomen door de VU, en een prachtige antieke kast met ingezette vitrine ging naar Design Museum Dedel in Den Haag. Veel keukeninventaris en witgoed werd overgedragen aan A Beautiful Mess.

Van links naar rechts: Parvin, Bahija en Jiena, drie vrouwen met een vluchtelingenachtergrond die de pop-up hebben gerund

Corvershof (Cornelis Vreedenburgh, begin 20e eeuw)

19

Personeel van het Bijbels Museum in de rubriek *Koppen* in Het PAROOL.

Diverse andere zaken belanden bij verschillende kringloopwinkels.

Op 1 juli vond de verhuizing plaats naar de Corvershof, het fraaie historische verzamelpand van de Protestantse Gemeente Amsterdam aan de Nieuwe Herengracht.

Medewerkers

Vanwege de grote projecten *Toekomst Collecties Bijbels Museum*, het archiefproject en de fysieke verhuizing, werkten er in 2020 een aantal extra medewerkers en veel extra vrijwilligers voor het museum, bijna allemaal op parttime basis. Het team *Toekomst Collecties Bijbels Museum* bestond uit drie externe en drie interne medewerkers, het archiefteam uit een projectleider, zes vrijwilligers en een stagiaire, en het verhuisteam uit één parttime kracht en flexibele krachten op zzp-basis. Het kernteam van het Bijbels Museum bestaat uit vier parttime medewerkers, waarvan één op vrijwillige basis.

Omdat een fysieke verhuizing en het schoonmaken van archief niet vanaf huis te organiseren is, is er gedurende de *lock downs* door diverse medewerkers doorgewerkt in het Cromhouthuis. Uiteraard met in achtname van de benodigde hygiënemaatregelen. De projectleider van het collectieproject, die in Brabant woont, heeft echter een aantal cruciale maanden vanaf huis gewerkt. Ook de extra medewerker die voor de verhuizing was aangetrokken, woonde buiten Amsterdam en kon niet in het Cromhouthuis werken, waardoor hij zijn oorspronkelijke opdracht niet kon uitvoeren. Hij heeft vervangende werkzaamheden uitgevoerd. In het begin van 2020 werkte de stagiaire Archivistiek (4e jaars student aan de Reinwardt Academie) aan het afronden van

haar stageopdracht; het ontwikkelen van archiefbeleid voor het toekomstige digitale archief van het Bijbels Museum. Daarnaast werkte zij circa een dag per week mee in het Archiefteam. Aan het eind van 2020 werkte eveneens een 4e jaars student van de Reinwardt Academie als stagiaire. Als 'stage-product' maakte zij een podcast in het kader van de tentoonstelling *NIEUWE AARDE: 12 visioenen*.

Met alle vrijwilligers en externe medewerkers zijn bescheiden afscheidsbijeenkomsten georganiseerd in het Cromhouthuis.

Vrijwillige kerkwachten ontvingen zes dagen per week bezoekers in de tentoonstelling

NIEUWE AARDE: 12 visioenen. Zij konden hen informeren over de tentoonstelling en het thema ervan en over de kunstwerken. Vanwege het overheidsbeleid rond covid-19 inzake hygiëne, afstand houden, *online* reserveren van een tijdslot en het handhaven daarvan, was er behoefte aan meer vrijwilligers dan de Westerkerk al had betrokken. Het Bijbels Museum nodigde de eigen vrijwilligers uit mee te doen en vond er via een werving nieuwe mensen bij. Uiteindelijk bestond het team uit 25 vrijwilligers, van alle leeftijden en uit verschillende *walks of life*. Zo zorgden de aanwezigheid van Lune (18, 'tussenjaar' na VWO), Marwa (36 en statushouder uit Eritrea) en Willemijn (84 en voormalig museum-educator) voor een prettige mix met wie veel bezoekers zich konden identificeren.

Het Bijbels Museum verzorgde de vrijwilligerscoördinatie; i.s.m. de Westerkerk werd een live instructiebijeenkomst voor vrijwilligers in de kerk belegd, een exclusieve voorbezigting en een uitgebreide schriftelijke instructie. In de kerk waren de koster en/of coördinator van de Westerkerk aanspreekpersonen voor de kerkwachten. Per 1 november begon een nieuwe tentoonstellingsproducent bij het Bijbels Museum, ter vervanging van de medewerker planning

en productie. Zij had na drie jaar bij het Bijbels Museum een andere baan gevonden en vertrok op 1 december. Het feestelijke afscheid kon gevierd worden in de Westerkerk Amsterdam.

Codes

Het Bijbels Museum onderschrijft vier codes, en verhoudt zich daartoe in de museale praktijk: de Ethische Code voor Musea (ICOM), de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en Inclusie, en de Fair Practice Code. In het meerjarenplan 2021-2025, dat in 2021 zal worden ontwikkeld en vastgesteld, wordt opgenomen op welke wijze de codes aandacht of nieuwe activiteiten van het museum vragen.

Duurzaamheid

Op alle mogelijke manieren probeert het Bijbels Museum duurzaam te werken. In 2020 heeft dat geleid tot het overdragen van zeer veel herplaatste spullen uit het pand bij nieuwe eigenaren en zo min mogelijk afvoer naar de stort. De productiewijze van de tentoonstellingen is zeer duurzaam; er wordt één tentoonstelling ontwikkeld, die op verschillende locaties te zien is. Waar mogelijk worden tentoonstellingsmaterialen hergebruikt dan wel overgedragen aan partners.

Vrijwilligersafscheid in de tuin van het Cromhouthuis (foto Bijbels Museum)

8. RAAD VAN TOEZICHT

Verslag van de raad van toezicht

De raad kijkt ondanks de covid-19-crisis waar ook het Bijbels Museum in 2020 behoorlijk door geraakt is, positief terug op een jaar vol verandering, gepland en ongepland. De verhuizing uit het dubbele grachtenpand was een grote klus, die glansrijk is geklaard. Het Bijbels Museum vaart sinds de zomer van 2020 een volledig nieuwe koers, bijna zonder collectie en zonder eigen presentatieplek. Dat is met recht een nieuwe manier van museum-zijn, die past in de huidige tijd en bovendien goed uitpakt. De ad-hoc georganiseerde Open Call en tentoonstelling *NIEUWE AARDE: 12 visioenen* in de Westerkerk Amsterdam bewijst dat.

De manier waarop het ontzamelproject is uitgevoerd en de daarmee door het team geleerde lessen, zijn interessant voor veel collega's in de museale sector. Het is dan ook goed dat het team onderzoekt of het beschrijven van het proces en de *lessons learned* in 2021 kan leiden tot een publicatie.

Het jaar 2020 was het eerste waarin de nieuwe bestuursvorm met een raad van toezicht en een directeur/bestuurder een feit was. Deze wijziging ging in op 23 december 2019. De raad vergaderde vier keer in aanwezigheid van de directeur, en één keer bij wijze van informele gedachtewisseling in aanwezigheid van het volledige team Bijbels Museum. Van de vier formele vergaderingen vond één *online* plaats. De eerste twee vergaderingen werden voorgezeten door Sijbolt Noorda, de overige vergaderingen werden voorgezeten door Manuela Kalsky. De voorzitter voerde in 2020 samen met lid Kees Mylanus het jaargesprek met de directeur/bestuurder. De leden Kees Mylanus en Gerard Endedijk vormen de financiële commissie.

Tijdens de aprilvergadering nam de raad afscheid van voorzitter Sijbolt Noorda en van lid Cathelijne Broers. Beiden hebben zich jarenlang hard gemaakt voor het Bijbels Museum vanuit het bestuur van het Bijbels Museum, en de laatste maanden vanuit de raad. De overige leden van de raad bedanken Sijbolt Noorda en Cathelijne Broers zeer hartelijk voor hun grote inzet en de mede door hen in gang gezette nieuwe koers van het museum.

Het Bijbels Museum onderschrijft de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en Inclusie, de Fair Practice Code en de Ethische Code voor Musea (ICOM). De raad van toezicht ziet er op toe en werkt er aan mee dat deze codes gevolgd worden in het beleid en de praktijk van het museum.

De agenda van de raad kent een vast stramien voor iedere vergadering, met aandacht voor lopende tentoonstellingen en activiteiten, marketing en communicatie, financiën en fondsenwerving, organisatie en personeelszaken, partnerships, en nieuwe projecten in ontwikkeling. In de junivergadering wordt het jaarverslag en de jaarrekening van het voorgaande jaar, en in de laatste vergadering de begroting voor het komende jaar vastgesteld.

De eerste helft van het jaar werd de agenda nog in grote mate bepaald door de projecten in het Cromhouthuis; het ontzamelproject, het archiefproject en het transitieproject inclusief de fysieke verhuizing. Daarbij kwamen vanaf maart ook de gevolgen van het overheidsbeleid rond covid-19 op de agenda. Deze waren vooral inhoudelijk van aard; tentoonstellingen moesten eerder sluiten, werden uitgesteld of geannuleerd. Gelukkig was het gezien de financiële positie, het geefgedrag van de donateurs en vanwege het gegeven dat het Bijbels Museum sinds de verhuizing niet meer afhankelijk is van publieksinkomsten, niet nodig om overheidssteun vanwege de gevolgen van het covid-19-beleid aan te vragen.

In mei vond een informele gedachtewisseling plaats met het gehele team waarin de winnende pitch getoond werd van het ontwerp bureau dat de nieuwe huisstijl en website zou gaan ontwikkelen. Ook werd gesproken over missie, visie en toekomstig beleid.

Het rooster van aftreden en de samenstelling van de raad stonden in 2020 op de agenda. De raad wil in de samenstelling van de raad meer een afspiegeling van de samenleving terugzien. Belangrijk onderwerp van gesprek vanaf de zomer, was dan ook een nieuw te werven toezichthouder met bestuurlijke ervaring, kennis over de cultuursector en een bi-culturele achtergrond. Vanaf september vonden er enkele gesprekken plaats met potentiële kandidaten, hetgeen helaas nog niet tot een match heeft geleid. In 2021 is daarom besloten om bureau binoq atana te vragen te helpen bij de werving van de nieuwe toezichthouder. Gezien het rooster van aftreden, zal ook in 2022 een nieuwe toezichthouder worden benoemd, en wordt ook daarvoor gezocht naar iemand met een bi-culturele achtergrond.

Omdat de invulling met raad van toezicht en een directeur/bestuurder nieuw is, is de rolverdeling en rolvastheid ook onderwerp van gesprek in de

vergadering geweest. In 2020 heeft er geen zelfevaluatie van de raad plaatsgevonden. Deze staat wel geagendeerd voor 2021.

Beloning van medewerkers geschiedt volgens het loongebouw van de Museum CAO. De overige bepalingen uit de Museum CAO worden niet gevolgd. In 2020 besloot de raad dat indien er op CAO-niveau indexaties worden doorgevoerd in het loongebouw, deze uitsluitend met goedkeuring van de raad kunnen worden doorgevoerd in de salarissen van medewerkers. Het besluit is afhankelijk van de financiële positie van het museum.

Het bestuursverslag en de jaarrekening zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van de bestuurder, en goedgekeurd in de vergadering van de raad van toezicht van 16 juni 2021. De raad van toezicht verleent bij de goedkeuring kwijting aan de directie voor het door haar gevoerde artistieke en zakelijke beleid. De jaarrekening is voorzien van een samenstelverklaring van CROP Accountants.

Tot slot bedankt de raad het in 2020 tijdelijk fors uitgebreide team van betaalde krachten en vrijwilligers dat de grote transities adequaat, met kwaliteit, binnen budget en binnen de tijd heeft doorgevoerd. We zijn blij dat deze nu achter ons liggen en dat we de komende jaren alle ruimte hebben voor inhoud en marketing en communicatie. We danken eveneens alle partners die hebben bijgedragen aan het uitvoeren van onze missie, zoals de locaties in het land waar we onze tentoonstellingen hebben mogen presenteren, de musea die 'onze' collectie de komende jaren goed gaan behouden, beheren en hopelijk ook presenteren, de fondsen die onze tentoonstellingen en activiteiten hebben gefinancierd en samenwerkingspartners met wie we activiteiten hebben ontplooid. Dank tot slot aan alle donateurs van het museum, die een forse basis leggen onder onze exploitatie. Zonder hen zijn we nergens!

Amsterdam, 16 juni 2021

Raad van toezicht en directie van Stichting Bijbels Museum

Dr. S.J. (Sijbolt) Noorda (voorzitter tot en met 20 april)

Prof. dr. M. (Manuela) Kalsky (lid, voorzitter vanaf 21 april)

Mr. B.P. (Babette) Aalberts

Drs. C. H. (Cathelijne) Broers (lid tot en met 20 april)

Mr. Gerard (G.C.) Endedijk

Dhr. K.A. (Kees) Mylanus

Samenstelling raad van toezicht en (neven)-functies raad en directie

Dr. S.J. (Sijbolt) Noorda

Theoloog Sijbolt Noorda werd na jaren werken aan de Vrije Universiteit universitair bestuurder, eerst bij de VU en vanaf 1991 als lid van het College van Bestuur van de UvA. In 1998 werd hij daar voorzitter. Van 2003 tot 2006 was hij tevens voorzitter van de Hogeschool van Amsterdam. Vanaf 1 december 2006 was hij voorzitter van de Vereniging van Universiteiten VSNU, de belangen- en lobbyorganisatie van de Nederlandse universiteiten.

Nevenfuncties

Noorda is voorzitter van de raad van toezicht van Muziekgebouw aan 't IJ, bestuurslid van International Baccalaureate en hoofdredacteur van *THEMA*, tijdschrift voor managers, bestuurders en leidinggevenden aan universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en Nederland. Voorheen was Noorda o.a. bestuursvoorzitter van *De Groene Amsterdammer*, Holland Festival, Filmmuseum/EYE, Nationaal Comité 4 en 5 mei en Codarts.

Prof. dr. M. (Manuela) Kalsky (lid, voorzitter vanaf april)

Prof. dr. Manuela Kalsky is bijzonder hoogleraar voor religie en samenleving aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Als directeur en senior-onderzoeker van het theologische onderzoekscentrum van de Nederlandse dominicanen (www.dsts.nl) initieerde en leidde zij interdisciplinaire onderzoeksprogramma's over hedendaagse ontwikkelingen op het gebied diversiteit en religie in kerk en samenleving. Ze was mede-oprichter en

directeur van het *online* dialoogplatform Nieuwwij.nl (www.nieuwwij.nl), waaraan zij nog steeds als voorzitter van het bestuur verbonden is. Ze had leeropdrachten aan de universiteiten van Hamburg, Hannover, Wenen, Fribourg en was gasthoogleraar aan de Academy of Worldreligions in Hamburg.

Kalsky mengt zich regelmatig in het publieke debat over religie en de multiculturele samenleving in Nederland, onder andere als lid van het Theologisch Elftal van dagblad *Trouw* en maakt deel uit van het adviesteam *Amsterdam Inclusief* van de gemeente Amsterdam.

Nevenfuncties

Kalsky is voorzitter van het bestuur van het *online* dialoogplatform Nieuwwij en bestuurslid van Stichting De Cromhout-huizen.

Mr. B.P. (Babette) Aalberts

Aalberts is stichter en partner van advocatenkantoor ABC Legal. Ze was daarvoor hoofd juridische zaken bij de TROS en advocaat Intellectueel Eigendomsrecht bij Kennedy Van der Laan Advocaten. Aalberts is als creatief producent betrokken geweest bij de tv-productie *Het Leven is een Jurk* (2018), uitgezonden door de NTR/NPO3. Aalberts studeerde rechten in Leiden.

Nevenfuncties

Aalberts is lid van de Raad van Toezicht van de Regionale Publieke Omroep en van Theaterfestival de Parade. Aalberts is lid van de klachtencommissie Nederlands Instituut

voor de Classificatie van Audiovisuele Media, gastdocente Media- en communicatierecht (Vrije Universiteit Amsterdam) en lid van de Raad van Advies The Models Health Pledge.

Drs. C. H. (Cathelijne) Broers

Cathelijne Broers is vanaf november 2020 directeur van het Prins Bernhard Cultuur Fonds. Van 2011 tot november 2020 was ze directeur van de Nieuwe Kerk en Hermitage Amsterdam, waar ze vanaf 2002 adjunct-directeur was. Voor haar komst naar de museumwereld was Cathelijne Broers secretaris van de Raad van Bestuur van de NPO van 1999-2002. Broers is kunsthistorica.

Nevenfuncties

Broers is vanaf 2016 Lid Raad van Commissarissen van Rabobank Amsterdam, vanaf 2015 bestuurslid van NL2025 Netwerk, vanaf 2015 voorzitter van de jury van de SponsorRing-verkiezing, vanaf 2015 jurylid van de IJ-prijs, vanaf 2020 lid Raad van Toezicht van Amsterdam&Partners en was van 2011 tot 2020 voorzitter van Plantage Amsterdam.

Dhr. K.A. (Kees) Mylanus

Kees Mylanus studeerde in 1984 af aan Nijenrode Business University. Na een carrière in product- en marketingmanagement bij verschillende multinationals in de bouwtoelevering, is hij 8 jaar ondernemer geweest. Nu is hij algemeen directeur van KEIM Nederland BV, fabrikant van duurzame mineraalverven. Daarnaast is hij betrokken bij een aantal start-ups. Zijn rol in de raad van toezicht van het BM is generalist en ondernemingsgerichte thema's.

Nevenfuncties

Mylanus is bestuurslid Vereniging van Verf en Drukinkt Fabrikanten en van Mortel producenten. Mylanus was voorheen o.a. voorzitter raad van toezicht van Woningbouwvereniging Maarn (en tevens 1 jaar interim bestuursvoorzitter), Stichting Kleur Buiten en voorzitter van de Lions Club Utrechtse Heuvelrug.

Mr. Gerard (G.C.) Endedijk

Gerard Endedijk is sinds 1991 advocaat. Hij heeft een brede civielrechtelijke praktijk, met nadruk op geschilbeslechting. De veelal zakelijk cliënten van Gerard komen uit binnen- en buitenland. Hij wordt geregeld door de Ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam als onderzoeker benoemd. Verder is Gerard advocaat-lid van het Hof van Discipline.

Nevenfuncties

Endedijk is lid van de Adviescommissie Buitenland van de Nederlandse Orde van Advocaten. Endedijk is verder toezicht-houder bij de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam/Groningen, lid van het Generale College van Opzicht van de PKN en bestuurslid van de Stichting Community Service Rotary Amsterdam.

Drs. C. F. (Carolien) Croon

Carolien Croon is sinds 1 september 2016 directeur van het Bijbels Museum, en sinds 23 december 2019 directeur/bestuurder. Croon werkte bijna vijf jaar als eindredacteur Jeugd TV bij de NCRV, was even lang werkzaam als directeur van de Nederlandse Vereniging van Speelfilmproducenten, en werkte circa twaalf jaar als zelfstandig

adviseur in de cultuur en mediawereld.

Opdrachtgevers waren onder meer musea (Het Mauritshuis, Nederlands Openluchtmuseum, Rijksmuseum van Oudheden, EYE Filmmuseum, NEMO), publieke omroepen NTR en VPRO, organisaties in de podiumkunsten, filmindustrie en cultuurfondsen.

Nevenfuncties

Croon is sinds 2016 lid van de raad van toezicht van Muziekgebouw aan het IJ en sinds december 2019 bestuurslid van Stichting De Cromhouthuizen.

Rooster van aftreden	KvK inschrijving	einde termijn 1	herbenoemd	einde termijn 2
Babette Aalberts	01-01-2018	01-01-2021	01-01-2021	31-12-2023
Manuela Kalsky	01-01-2018	01-01-2021	01-01-2021	31-12-2023
Gerard Endedijk	24-07-2019	24-07-2022		23-07-2025
Kees Mylanus	23-12-2019	23-12-2022		22-12-2025
Vacature 1, te benoemen in 2021				
Vacature 2, te benoemen in 2022				

NIEUWE AARDE: 12 visioenen in de Westerkerk Amsterdam
(foto Ekin Asar/Bijbels Museum)

9. FINANCIËN

Exploitatie, financieringsmix en eigen vermogen

Het Bijbels Museum heeft sinds de zomer van 2020 een nieuw businessmodel.

Dat model is nog in ontwikkeling; er zal tijd nodig zijn om het nieuwe model kosten-dekkend te laten zijn.

De exploitatie van het Bijbels Museum bestaat uit vaste kosten en variabele kosten. De vaste kosten (voornamelijk: personele kosten, huisvestingskosten en marketingkosten t.b.v. corporate marketing en fondsenwerving), worden voor het grootste deel gedekt door giften en legaten van donateurs van het museum, alsmede door een jaarlijkse bijdrage van Stichting De Cromhouthuizen, de voormalige eigenaar van de twee Cromhouthuizen te Amsterdam. Van deze stichting ontving het Bijbels Museum in 2019 en 2020 daarnaast eenmalige bijdragen, bedoeld om de transitie (verhuizing en inrichting, ontzamelproject, archiefproject en nieuwe vormgeving en website) goed te kunnen doormaken, en om aan de algemene reserves te kunnen toevoegen.

De variabele kosten worden vooral gemaakt voor de reizende tentoonstellingen en daaraan gelieerde activiteiten. De tentoonstellingen worden verkocht aan partnerlocaties (op basis van pre-sales), die daarmee bijdragen aan de kostprijs. Het resterende deel van de kostprijs wordt extern gefinancierd

via kostprijsverlagende subsidies van publieke en private fondsen. Met dergelijke verkopen aan locaties wordt de komende jaren geëxperimenteerd. We merken in deze covid-tijd dat het voor een aantal locaties moeilijk is om een substantiële bijdrage te leveren, maar hopen dat dit de komende jaren makkelijker wordt.

Naast bovengenoemde verkopen van tentoonstellingen, zet het Bijbels Museum de komende jaren voor de exploitatie in op het genereren van de volgende verkoop-opbrengsten:

- Het ontwikkelen van tentoonstellingen in opdracht van derden, rond thema's die inhoudelijk aansluiten bij het beleid van het Bijbels Museum. Hiervoor waren we in 2020 in gesprek met een prospect. Gezien de covid-maatregelen staat deze activiteit momenteel tijdelijk stil.
- Het genereren van een percentage van de verkoop van kunst van door het museum geproduceerde tentoonstellingen. Met een eerste pilot hopen we op 1 juli te beginnen.
- Royalties van publicaties waarvoor we als auteur dan wel mede-uitgever optreden. Dit betreft (nog) een zeer lage opbrengst per jaar.
- Verkopen van objecten uit de collectie via veilingen en via andere partners. Dit betreft een activiteit voor de korte termijn.

Het merendeel van de collectie is 'om niet' overgedragen aan musea en andere erfgoedpartners. Slechts een klein deel van de collectie kan en mag vanwege de regelgeving (LAMO) worden verkocht. Dit deel is inmiddels overgedragen aan partners die de verkoop organiseren. Hiervan zijn de komende jaren nog enige opbrengsten te verwachten.

Te ontvangen legaten van donateurs zijn bij de organisatie van het Bijbels Museum pas bekend na het overlijden van de legaterende donateurs. Inzake de 'donateursbijdragen inclusief legaten' wordt aan het eind van ieder jaar in de begroting een inschatting gemaakt van het te ontvangen bedrag voor het volgende jaar. Vanwege het jaarlijks fluctueren van met name de bedragen die als legaat worden ontvangen, kan het totaalbedrag van jaar tot jaar sterk verschillen, en is het definitieve bedrag aan ontvangen giften en legaten over een boekjaar pas op 1 januari van het volgende jaar bekend. Dit maakt het belang van reserves groot, zodat eventuele schommelingen in negatieve zin kunnen worden opgevangen.

Het eigen vermogen zal in de komende jaren eveneens belangrijker worden om op terug te vallen vanwege het teruglopen van het aantal donateurs door natuurlijk verloop en vanwege onzekerheid op de fondsen-

markt voor culturele producties, die momenteel wordt overspoeld door aanvragen.

Het Bijbels Museum wist 2020 in financiële zin goed af te sluiten, en middelen toe te voegen aan het eigen vermogen. Dat was mogelijk dankzij de eenmalige bijdrage van Stichting De Cromhouthuizen en vanwege besparingen. Besparingen ten opzichte van de begroting zijn gerealiseerd door voor het archiefproject met vrijwilligers te werken en door minder tentoonstellingen en activiteiten te organiseren vanwege de covid-crisis. Daarbij heeft het Bijbels Museum in 2020 diverse spullen die het niet kon of wilde meeverhuizen kunnen verkopen, hetgeen enige vooraf ongeplande opbrengsten genereerde.

BIJLAGEN

OVERDRACHT COLLECTIES BIJBELS MUSEUM

Toekomst Collecties Bijbels Museum overzicht:
herplaatst/herbestemd/vermist/vernietigd/behoud/bruikleen

Overdrachten 1 augustus 2019 – 1 juli 2021

Objecten/deelcollecties	Ontvangende partij – Museale herplaatsing	aantal
Collectie ensemble ds. L. Schouten (beschermwaardig)	Museum Catharijneconvent	602
Religieuze boeken (gedeeltelijk beschermwaardig)	Stichting Vrije Universiteit Universiteitsbibliotheek	4.728
Portret van Abraham Rutgers (beschermwaardig)	Museum Haarlem	1
Vijf letters van de Torah (beschermwaardig)	Museum Sjoel Elburg	5
Speelgoed ark van Noah, micrografieën	Museum Catharijneconvent	6
Byzantijnse kruisjes en reisiconen	Ikonen Museum Kampen	341
Huiselijke devotie, Bijbelse opvoeding	Nederlands Openluchtmuseum	129
Bijbelse opvoeding, schoolplaten, schoolmodellen, flanelplaten	Nationaal Onderwijsmuseum	330
Collectie archeologie, Thea Barnard, Liagre-Böhl	Rijksmuseum van Oudheden	915
Kinderbidbankje Hildo Krop	Hildo Krop Museum	1
WC-rollen	Beeld & Geluid Den Haag	2
Collectie Bert Bouman	Instituut voor Beeld & Geluid	2.420
Model Portugese Synagoge, liturgische objecten, gebedsmantel	Joods Historisch Museum	8
Hedendaagse kunst, prenten	Museum Krona	35
Tinnen doopkan	Museum de Dorpsdokter	1
Ensembles Kees de Kort, Wouter Reuhl, Alie Evers, Mart Kempers	Literatuurmuseum	418
Herbarium	Naturalis Biodiversity Center	20
Prenten	Museum Boijmans van Beuningen	16
Prenten	Rijksmuseum Amsterdam	6
Prenten	Museum Ons' Lieve Heer op Solder	21
Prenten	Stichting Vrije Universiteit Universiteitsbibliotheek	368
Facsimile Dode Zee-rollen	Embassy of the Free Mind	12
Kruiswegstaties vervaardigd door Ruud Bartlema (beschermwaardig)	Museum Catharijneconvent	7
Transportkisten en presentatiemateriaal tbv collectie ds. L. Schouten	Museum Ons' Lieve Heer op Solder	6
Subtotaal Museale Herplaatsingen		10.398

Objecten/deelcollecties	Ontvangende partij – Herbestemming	aantal
Toverlantaarn	Nederlands Openluchtmuseum	1
Presentatie- en educatiemateriaal iconostase	Ikonen Museum Kampen (tbv educatie)	1
Archeologie reproducties, presentatie- en educatiemateriaal	Rijksmuseum van Oudheden (tbv presentatie/educatie)	56
Joods liturgische objecten	Joods Historisch Museum (tbv Geniza/educatie)	22

Kerststallen	Museum Ons' Lieve Heer Op Solder (rekwisiet)	1
Bijbelslotjes en foudraal	Stichting Collectie van Noordwijk	4
Model Mozes en Aäronkerk	Sant'Edigio	1
Bijbelse Postzegels	Postzegelvereniging Gabriel	10
Beeld Koning David danst	Rosa Spier Huis	1
Beeld Apocalyps, beeldhouwwerk tuin CHH, roerende objecten in situ CHH	Stadsherstel	103
Huisvlijt, mandala's, textiel	Textile Research Center	31
Bulkcollectie kunstnijverheid	Stichting Behoud van 't Oud	11
Educatiemateriaal: koperen modelletjes	Educatief Bureau Sterrenschip	13
Collectie vazen met Bijbelse afbeeldingen	Retour schenkers: Liefdezusters van de H. Juliana van Falconieri	5
Schilderij Jozef en de vrouw van Potifar	retour erven	1
Tekeningen vervaardigd door Jaartsveld	retour erven	21
Personalia	retour erven	6
Ensemble vervaardigd door Elly Kuipers	retour erven	264
Ensemble H.J.L. Poort	retour erven	33
Schilderwerkje van Kees de Kort	retour kunstenaar	1
Beeld Spiegelingen	retour kunstenaar	1
Bye Bye Patrick	retour kunstenaar	1
Poster en tekening CHH	Nederlands Bijbelgenootschap	2
Vazen, schilderwerkjes, drukwerk, prenten	Bijbels Museum	801
Kunst, kunstnijverheid, modellen, roerende objecten, drukwerk, prenten	Stichting Ontferd Goed	5.439
Kunst, meubilair, roerende objecten, modellen	MuseumDepotShop	3.648
Kunst, roerende objecten, prenten	Veilinggebouw de Zwaan	549
Meubilair	Design Museum Dedel	2
Munten	Donatiebox douane	19
Wandteksten bijbelse opvoeding	VU/Hist. Doc. Centrum van het Ned. protestantisme 1800 - heden	74
Subtotaal (particuliere) Herbestemmingen		11.122

Objecten deelcollecties – Vernietigen	aantal
Fotoreportages	54
Keramik	1
Glas	4
Subtotaal Vernietigd	59
Subtotaal Vermist	4

Objecten deelcollecties nog in collectie Bijbels Museum	(Voorlopig) in collectie Bijbels Museum	aantal
Plafonddoek Apollo en de vier seizoenen / Jacob de Wit (beschermwaardig)	Langjarige bruikleen aan Stadsherstel	1
Van Santenbijbel (beschermwaardig)	Vijfjarige bruikleen aan VU	1
Schilderij Mozes kiest de zeventig oudsten (beschermwaardig)		1
Schilderij van het biddend echtpaar (beschermwaardig)		1
Schilderij vervaardigd door Josina Knap		1
Subtotaal nog in collectie Bijbels Museum		5
Totaal aantal objecten TCBM		21.588
Totaal overgedragen		21.520

BIJLAGE 2

OVERZICHT TENTOONSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN

Tentoonstelling / Activiteit	Bijbehorende activiteiten
Urban Religion. Tussen kerk en yogamat	
Activiteit n.a.v. <i>Dit is mijn verhaal</i> ; Jongeren over geloof, hoop en inspiratie	Pakhuis de Zwijger: 05-03-2020 Avond met diverse sprekers
Dit is mijn verhaal: jongeren over geloof, hoop en inspiratie	
Academiehuis Grote Kerk Zwolle, 10-01-2020 t/m 09-04-2020 (gesloten vanaf 14-03)	Academiehuis Grote Kerk Zwolle: 11-03-2020 Bezoek studenten Levenskunst van de Hogeschool Windesheim onder begeleiding van de studenten-pastor
	Academiehuis Grote Kerk Zwolle: 24-03-2020 Openbare bijeenkomst op Hogeschool Windesheim ('iedereen heeft een verhaal, gebruik het en wees er trots op') (geannuleerd)
	Academiehuis Grote Kerk Zwolle: 18-05-2020 Studiedag voor PABO-studenten (geannuleerd)
Nieuwe Kerk Middelburg, 17-04-2020 t/m 14-06-2020 (verplaatst naar 2021)	Nieuwe Kerk Middelburg: Partnerschappen met het Zeeuws Museum, de Openbare Bibliotheek en University College Roosevelt (geannuleerd)
Kloosterkerk Den Haag, 21-05-2020 t/m 13-09-2020 (geannuleerd)	Kloosterkerk Den Haag: 04-07-2020 Middag voor millennials (i.s.m. STEK Den Haag en Zin-Zoekers) (geannuleerd)
Museum Klooster Ter Apel, 25-09-2020 t/m 15-03-2021 (gesloten vanaf 14-12)	
Kees de Kort Ikonen	
Bijbels Museum, Cromhouthuis Amsterdam, 17-11-2019 t/m 01-06-2020 (gesloten vanaf 14-03)	Bijbels Museum: 02-01-2020 en 02-02-2020 Lezing door ikonenspecialist Karin Braamhorst georganiseerd door de Vrije Academie
	Bijbels Museum: 11-04-2020 Verhaal op Zaal over de betekenis van Pasen door Janneke Stegeman (vanwege covid-19 online i.p.v. live)
	Bijbels Museum: Elke 2 weken toelichting op de betekenis en achtergrond van de tentoonstelling door een kenner van iconen (geannuleerd v.a. 14-03)
	Bijbels Museum: Verhaal op Zaal door André de Boer over Spirituele Pinksteren (geannuleerd)
Stadhuismuseum Zierikzee, 16-12-2020 (nog niet geopend vanwege 3de lock down)	Stadhuismuseum: 19-12-2020 Ontvangst Donateurs van het Bijbels Museum (geannuleerd)
Zie mij. De Bijbel in 609 foto's	
Grote Kerk Den Bosch, 21-09-2019 t/m 12-01-2020	
Museum Klooster Ter Apel, 18-01-2020 t/m 19-04-2020 (gesloten vanaf 14-03)	

Tentoonstelling / Activiteit	Bijbehorende activiteiten
NIEUWE AARDE: verbeeld je visioen	
Online presentatie op www.nieuweaarde.nu vanaf eind april 2020 - heden	
NIEUWE AARDE: 12 visioenen	
Westerkerk Amsterdam, 30-10-2020 t/m 16-12-2020 (gesloten van 05-11 t/m 18-11 en vanaf 14-12)	Westerkerk Amsterdam: 04-11, 02-12, 09-12 en 12-12 'kunstlunches', gesprekken over thema van en kunstwerken in de tentoonstelling met o.a. de kunstenaars
	Westerkerk Amsterdam: diverse ontvangsten voor speciale relaties van Bijbels Museum
	Westerkerk Amsterdam: elke dinsdag groepsgesprek over Nieuwe Aarde (op afspraak) met ds. Herman Koetsveld
	Westerkerk Amsterdam: 25-11-2020 Werkavond op weg naar een nieuwe aarde met Merlijn Twaalfhoven, Anabella Meijer en Natascha Hagenbeek (geannuleerd)
Slotmaanden Cromhouthuis	
	Wandelingen langs bijbelse gevelstenen door Jos Otten (geannuleerd)
	Toelichting op het ontzamelproject Toekomst Collecties Bijbels Museum (geannuleerd)
	Lezing oud-conservator Hermine Pool over de collectie van ds. Leendert Schouten (geannuleerd)
	Reünie (oud-)medewerkers (geannuleerd)
	Rondleiding door conservator en Jacob de Wit-kenner Thijs Boer (geannuleerd)
	Lezingenweekend rond Jacob de Wit i.s.m. de Vrije Academie en Stichting Jacob de Wit (geannuleerd)
	Lezing over iconen door Liesbeth van Es, conservator Ikonenmuseum Kampen (geannuleerd)
	Het voor het laatst 'sluiten van de deur' van het Bijbels Museum door een prominente gast (geannuleerd)
Toekomst Collecties Bijbels Museum	
	01-07-2020 verhuizing naar Corvershof

II. JAARREKENING

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(NA RESULTAATBESTEMMING)

bedragen in euro

		31 december 2020	31 december 2019
ACTIVA			
<u>VASTE ACTIVA</u>			
<u>Materiële vaste activa</u>	(1)		
Inventaris		0	1.857
<u>Financiële vaste activa</u>	(2)		
Overige vorderingen		2.617	580
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>			
Vorderingen	(3)	89.258	285.365
Liquide middelen	(4)	490.629	558.728
		579.887	844.093
		582.504	846.530

bedragen in euro

		31 december 2020	31 december 2019
PASSIVA			
<u>RESERVES EN FONDSSEN</u>	(5)		
Algemene reserve		369.396	233.506
Bestemmingsreserves en -fondsen		74.428	80.678
		443.824	314.184
<u>KORTLOPENDE SCHULDEN</u>	(6)		
Crediteuren		32.141	13.603
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		9.462	5.351
Overige schulden en overlopende passiva		97.077	513.392
		138.680	532.346
		582.504	846.530

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

bedragen in euro

		Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
BATEN				
Baten	(7)	41.723	31.500	44.723
Bijdragen uit private middelen	(8)	165.265	155.000	178.135
Subsidiebaton	(9)	438.598	444.266	361.578
Som van de geworven baten		645.586	630.766	584.436
Financiële baten	(10)	7	0	100.003
SOM DER BATEN		645.593	630.766	684.439
LASTEN				
WERVINGSKOSTEN	(11)	23.911	23.000	18.871
Lasten fondverwerving	(12)	98.481	102.003	91.877
Tentoonstellingen en activiteiten		122.392	125.003	110.748
KOSTEN VAN BEHEER EN ADMINISTRATIE				
Personeelslasten	(13)	300.793	372.900	285.850
Afschrijvingen	(14)	0	0	74
Overige bedrijfslasten	(15)	83.987	184.857	76.444
		384.780	557.757	362.368
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		138.421	(51.994)	211.323
Rentelasten en soortgelijke lasten	(16)	(2.531)	(4.000)	(1.518)
SALDO		135.890	(55.994)	209.805
RESULTAATBESTEMMING				
Algemene reserve		135.890	0	209.805
		135.890	0	209.805

3. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Activiteiten

De doelstelling van Stichting Bijbels Museum (geregistreerd onder KvK-nummer 41199211), statutair en feitelijk gevestigd te Amsterdam is:

1. De stichting heeft ten doel om in een museale context informatie en documentatie over de geschiedenis, achtergrond, inhoud en invloed van de Bijbel te verschaffen.
2. De stichting kent geen institutionele en/of financiële bindingen met kerken, kerkelijke organisaties, godsdienstige groeperingen en/of levensbeschouwelijke organisaties, die bepalend zijn voor het bestuur en/of beleid van de stichting.
3. De stichting tracht haar doel onder meer te bevorderen door:
 - A De met het oog op de doelstelling door haar verworven en/of in beheer verkregen collectie(s):
 - voor het nageslacht te bewaren, te onderhouden en met het oog op vernieuwing en uitbreiding daarvan actief te beheren;
 - voor het publiek tentoon te stellen;
 - voor onderzoek en studiedoeleinden beschikbaar te stellen en daarover mondelinge, schriftelijke of enig andere informatie te verschaffen;
 - uit te breiden door het doen van aankopen en het aanvaarden van schenkingen of erfrechtelijke verkrijgingen.
 - B Door een documentatie- en informatiecentrum over de geschiedenis, de achtergrond, de inhoud en de invloed van de Bijbel en over de geestelijke stromingen in Nederland in stand te houden, mede ten dienste van het godsdienst-onderwijs en catechese.
 - C Het voeren van het bestuur over Stichting de Cromhouthuizen gevestigd te Amsterdam, en het uitsluitend ten behoeve van stichting de Cromhouthuizen verrichten van rechtshandelingen genoemd in artikel 9 lid 2 van deze statuten.
4. Van het doel is uitgesloten: het doen van uitkeringen aan de oprichters van de stichting of aan hen die deel uitmaken van de organen van de stichting.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld volgens de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640: Organisaties Zonder Winststreven. De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde. Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Stichting Bijbels Museum zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De museumcollectie is niet gewaardeerd. Voor zover niet in het bezit van het museum, is een deel van de (oude) Bijbelcollectie door het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) om niet in bruikleen gegeven. De oorspronkelijke kerncollectie van het museum (archeologische en religieuze voorwerpen, modellen, 19e eeuwse 'souvenirs' uit het Heilige Land, de Tabernakel en alle toebehoren e.d.) bekendstaand onder de naam 'Schoutencollectie', is op 21 september 2007 door het NBG aan het Bijbels Museum geschonken.

Financiële vaste activa

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde

en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

Reserves en fondsen

Bestemmingsfonds Rita en Rudolf Boon-Schilling Fonds

Een deel van het eigen vermogen is als bestemmingsfonds afgezonderd en is daarmee niet vrij besteedbaar. Dit Rita en Rudolf Boon-Schilling Fonds mag worden aangesproken als de daaraan te besteden uitgaven overeenstemmen met de door dit fonds gestelde doelen.

Exploitatiereserve

Het deel van het eigen vermogen dat als exploitatiereserve wordt aangemerkt is vrij besteedbaar. De exploitatie-reserve wordt gevormd uit overschotten en tekorten uit hoofde van baten en lasten zonder bijzondere bestemming.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Verantwoording van baten en lasten vindt in beginsel plaats op het tijdstip waarop zij betrekking hebben. Het exploitatiesaldo wordt bepaald als verschil tussen de baten toe te rekenen aan de desbetreffende periode en lasten op grond van historische kosten, tenzij anders vermeld. Verliezen worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn.

Baten

De inkomsten uit exploitatie betreffen een museum, verhuur van ruimten, exploitatie onroerend goed en overige inkomsten waaronder project-subsidies onder aftrek van over de inkomsten geheven belastingen. Daarnaast worden bijdragen van donateurs ontvangen.

Lasten

De lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben ongeacht of zij tot uitgaven in dat verslagjaar hebben geleid.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

COLOFON

tekst Bijbels Museum

vormgeving OVERHAUS, communicatie en ontwerp

Kantoor Bijbels Museum

Nieuwe Herengracht 18

1018 DP Amsterdam

© Bijbels Museum 2021

